

Uključenost roditelja u glazbeni razvoj učenika

Kšenek, Barbara

Master's thesis / Diplomski rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Academy of Music / Sveučilište u Zagrebu, Muzička akademija**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:116:900879>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-19**

Repository / Repozitorij:

[Academy of Music University of Zagreb Digital Repository - DRMA](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU MUZIČKA AKADEMIJA

VII. ODSJEK

BARBARA KŠENEK

UKLJUČENOST RODITELJA U GLAZBENI
RAZVOJ UČENIKA

DIPLOMSKI RAD

ZAGREB, 2022.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU MUZIČKA AKADEMIJA

VII. ODSJEK

UKLJUČENOST RODITELJA U GLAZBENI
RAZVOJ UČENIKA

DIPLOMSKI RAD

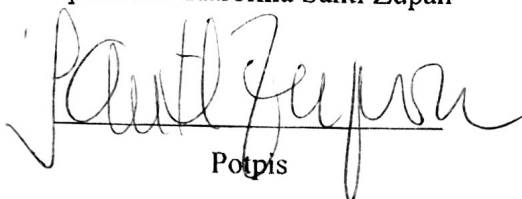
Mentor: Karolina Šantl Zupan, red. prof. art.

Student: Barbara Kšenek

Ak. god. 2021./2022.

DIPLOMSKI RAD ODOBRIJO MENTOR

red. prof. art. Karolina Šantl Zupan

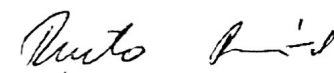
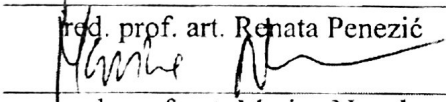
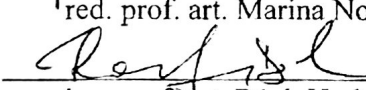

Potpis

Diplomski rad obranjen ocjenom:

u Zagrebu 31.05.2022. godine

ODLICAN (5)

POVJERENSTVO:

1.
red. prof. art. Renata Penezić
2.
red. prof. art. Marina Novak
3.
izv. prof. art. Bánk Harkay

OPASKA:

RAD JE DOSTAVLJEN ZA POHRANU KNJIŽNICI MUZIČKE AKADEMIJE

ZAHVALE

Želim zahvaliti svim profesorima koji su mi na bilo koji način pomogli, motivirali me i učili tijekom mog studiranja na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. Veliko hvala mojoj mentorici, ujedno i mojoj profesorici Karolini Šantl Zupan koja me savjetovala tijekom pisanja ovog diplomskog rada, ali i tijekom svih pet godina ovog studija. Hvala joj što nikad nije odustala od mene i što me uvijek znala motivirati kako da budem što bolja, kako u sviranju, tako i u životu.

Hvala svim studentima, profesorima i ostalim glazbenicima koji su riješili elektronički upitnik i pomogli mi skupiti podatke za pisanje diplomskog rada.

Također se želim zahvaliti svim svojim prijateljima koji su bili uz mene u dobru i zlu. Hvala im na svakoj pomoći, savjetu, zagrljaju i svakoj podršci koju su mi pružili. Posebno želim istaknuti svoju kolegicu flautisticu Barbaru Tomić koja je uvijek imala odgovor i rješenje na sva moja pitanja i probleme, ali i ostatku *Monochromije*, Dunji Đurđević i Maji Mustapić koje su mi dale predivno iskustvo sviranja u komornom sastavu i još bezbroj dragih uspomena.

Na kraju želim zahvaliti svojoj obitelji, posebice svojim roditeljima koji su mi uvijek bili posebna podrška, kojima nikad nije smetalo vježbanje u dnevnom boravku, koji su me podržavali u svim mojim odabirima i dolazili na sve moje koncerte i produkcije.

SAŽETAK:

Ovaj rad bavi se utjecajem roditelja na glazbeni razvoj učenika te sadrži istraživanje provedeno među studentima muzičkih akademija, nastavnicima i amaterskim glazbenicima. Nakon prikaza općih pojmova slijede rezultati istraživanja na temu uključenost roditelja u glazbeni razvoj učenika, a podatci su prikupljeni putem elektroničkog upitnika. Istraživanje je pokazalo ulogu roditelja u razvoju mladog glazbenika izrazito bitnom. Roditelji bi trebali pokazati zainteresiranost, pružiti podršku djetetu, ali isto tako omogućiti mu financijsku podršku tijekom njegovog glazbenog obrazovanja. Uloga roditelja vrlo je važna i ključan je faktor pri ostvarivanju punog potencijala djeteta. Ovim radom nastojalo se ukazati na važnost roditeljske potpore i motivacije tijekom glazbenog obrazovanja te istražiti u kojoj mjeri utječe na daljnji rad na području glazbe.

Ključne riječi: roditelji, utjecaj roditelja, podrška, motivacija, glazbena škola

SUMMARY:

This paper deals with the influence of parents on the musical development of students, and contains research conducted among students of Music Academies, teachers and amateur musicians. After the presentation of general terms, the results of the research on the topic of the influence of parental involvement in the musical development of students follow, and the data were collected via an electronic questionnaire. Research has shown that the role of parents in the development of a young musician is extremely important. Parents should show interest, provide support to the child, but also provide him with financial support during his music education. The role of the parent is very important and is a key factor in realizing the full potential of the child. This paper sought to highlight the importance of parental support and motivation during music education and to explore the extent to which it affects further work in the field of music.

Keywords: parents, parental influence, support, motivation, music school

SADRŽAJ:

1. UVOD	2
2. OBITELJ	3
2.1 Vrste obitelji	3
3. RODITELJSTVO	5
3.1 Odgoj	5
3.2 Roditeljski stilovi	6
3.3 Utjecaj gena i okoline na djetetov razvoj	8
3.3.1 Pasivna povezanost	8
3.3.2 Reaktivna povezanost	9
3.3.3 Aktivna povezanost	11
3.4 Podrška roditelja	11
3.5 Motivacija	12
3.4 Socioekonomski status	15
4. REZULTATI ISTRAŽIVANJA PROVEDENOG MEĐU STUDENTIMA, PROFESORIMA I AMATERSKIM GLAZBENICIMA NA TEMU UKLJUČENOST RODITELJA U GLAZBENI RAZVOJ UČENIKA	17
4.1 Cilj istraživanja	17
4.2 Uzorak ispitanika	17
4.3 Mjerni instrument	18
4.4 Analiza i prikupljanje podataka	18
4.5 Rezultati istraživanja i rasprava	18
5. ZAKLJUČAK	33
6. LITERATURA	34
7. PRILOZI	36

1. UVOD

Suvremeno društvo stavlja pred roditelja velik izazov. Roditelj uz svoje poslovne obaveze ima važan zadatak odgojiti djetete u samostalnu i odgovornu osobu, a za dobar odgoj potrebno je uložiti dosta vremena i truda. Polazak djeteta u glazbenu školu, od roditelja zahtijeva odricanje slobodnog vremena, pružanje konstante podrške i motivacije, odlaske na razgovore s profesorom, na produkcije i koncerte. Osim toga, aktivnosti u glazbenoj školi se razlikuju od ostalih izvannastavnih aktivnosti. Djeca uz redoviti dolazak na nastavu trebaju vježbati i kod kuće te se pripremati za nastupe. Također, u glazbenom području izuzetno je važna i financijska podrška.

Opće je poznato kako su roditelji ključan faktor u mentalnom razvoju djeteta, ali isto tako na području glazbe većina roditelja ne može izravno utjecati na glazbeni razvoj djeteta. U kolikoj mjeri i na koji način roditeljski utjecaj može pomoći djetetovu glazbenom razvoju? Postoji li način, da nestručni roditelji mogu pridonijeti glazbenom rastu svoje djece?

Prvi dio diplomskog rada obuhvaća pojmove vezane uz obitelj i roditeljstvo koji su ukratko opisani. Zatim slijedi glavni dio koji predstavlja istraživanje provedeno među studentima muzičkih akademija, nastavnicima i amaterskim glazbenicima putem elektroničkog upitnika. Prikupljeni rezultati prikazani su grafikonima i osvrtima te je citirano par odgovora ispitanika na esejska pitanja. Na samom kraju ustanovio se odgovor na pitanje koliko je uključenost roditelja u glazbeni razvoj djeteta bitan.

2. OBITELJ

Obitelj je osnovna društvena skupina, povezana srodstvom, utemeljena na braku i zajedničkom životu užega kruga srodnika, prije svega roditelja, koji vode brigu o djeci (svojoj ili posvojenoj) te ih odgajaju (Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje, 2022). No, obitelj je puno više od prethodne definicije, ona je dom pun emocija i sigurnosti. U njoj se svi članovi konstantno mijenjaju i usporedno razvijaju, zajedno borave, uče, podržavaju se, motiviraju i podupiru. Diljem svijeta obitelj se smatra mjestom gdje većina ljudi uči temeljne vještine za život, a to potvrđuju i druge institucije. Djeca koja odrastaju u zdravoj, oženjenoj dvoroditeljskom obitelji, imaju veću vjerojatnost da će voditi sretan, zdrav i uspješan život od onih koji nisu doživjeli istu razinu sigurnosti i stabilnosti (The Crucial Role of Families, n.d.). Glavnu riječ dakako imaju roditelji koji u današnjem suvremenom svijetu ne moraju biti u kombinaciji žena – muškarac, već postoje i druge verzije, odnosno istospolni brakovi.

2.1 Vrste obitelji

Kada govorimo o veličini obitelji može se reći da postoji obitelj u užem i širem smislu. Obitelj u užem smislu bila bi nuklearna obitelj koju čine roditelji i djeca te je ona jezgra svake obitelji. Prema Stevanoviću (2000) potpunu nuklearnu obitelj čine roditelji s djecom, a nepotpunu samo roditelji. Kada nuklearnoj obitelji pribrojimo članove šire obitelji, osobe koje su s članovima povezane brakom ili krvlju, tada se govori o proširenom tipu obitelji (npr. obitelji živi djedom i bakom). Takva vrsta obitelji sve je manje prisutna, a najčešće ju pronalazimo u predgrađima ili selima (Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje, 2022).

Već smo spomenuli nuklearne obitelji koje se sastoje od oca, majke i jednog ili više djeteta. One su uglavnom temeljene na ljubavi i poštovanju između muža i žene te su zaključene s brakom. S druge strane, postoje izvanbračne zajednice koje se s vremenom mogu poistovjetiti s bračnom zajednicom. Prema Obiteljskom zakonu (čl.11) izvanbračne zajednice koja traje najmanje tri godine, a kraće ako je u njoj rođeno dijete, se počinju tretirati kao obitelj (narodne-novine.nn.hr, n.d.).

Postoje jednoroditeljske obitelji, a nekoliko načina kako dođe do istih. Najčešći razlog tomu je razvod braka, zatim smrt ili nestanak jednog od roditelja, izvanbračna trudnoća, u današnje vrijeme tu se svrstava i duža odsutnost jednog roditelja zbog teške bolesti, posla, izdržavanja zatvorske kazne i sl. (Grozđanić, 2000). Činjenica je da su jednoroditeljske obitelji posebno ranjive te imaju veći rizik zbog disfunkcije. Gvozđanić (2000) nadodaje kako ekonomski naponi, opterećenost ulogama, nedostatak podrške partnera, tenzija od donošenja odluka nasamo, zahtjevi da djeca prerano preuzimaju uloge i odgovornosti, opasno potenciraju i povećavaju rizik od disfunkcije obitelji.

Također, obitelj se može promatrati iz perspektive funkcionalnosti. Ljubetić (2007) govori kako je obiteljsko funkcioniranje sposobnost da obitelj uspješno zadovolji tjelesne, emocionalne i duhovne potrebe svakog pojedinog člana. Prema tome razlikujemo funkcionalne i disfunkcionalne obitelji, odnosno „zdrave“ i „nezdrave“. Nadalje, Ljubetić (2007) navodi da postoje četiri karakteristike koje nosi svaka funkcionalna obitelj: svi članovi obitelji uvjereni su da je njihova obitelj prihvaćajuća, pripadajuća i najvažnije sigurna grupa ljudi iz koje proizlazi otvorenost njenih članova. Zatim, da je najvažniji element rješavanja problema i komunikacije pregovaranje, potom da članovi obitelji koriste takozvani fleksibilni stil kada se treba suočiti s određenim problemima te na kraju da su jasno i dobro određena funkcioniranja obitelji i svakog pojedinog člana kao jedinke. Čudina-Obradović i Obradović (2006) nadodaju kako je izuzetno bitna vrijednost obrazovanja članova, a zatim dolazi međusobno povjerenje, česta komunikacija te snošljivost i poštivanje individualnih sloboda unutar dogovorenih granica.

S druge strane imamo disfunkcionalne obitelji koje ne snalaze najbolje u raznim životnim situacijama, teško se snalaze u životnim problemima te se u takvim obiteljima najčešće javljaju razni oblici nasilja, uglavnom između muža i žene te takve nestabilnosti uvelike utječu na djetetov razvoj. Djeca iz disfunkcionalnih obitelji kasnije imaju izražene osjećaje straha, srama, krivnje i postižu loše rezultate u školi i kasnije u životu (Ljubetić, 2007). Čudina-Obradović i Obradović (2006) također govori o tome da se rizičnom obitelji smatra ona obitelj koja međusobnim odnosima članova i odnosima prema djeci proizvodi emocionalno ozračje koje će nepovoljno utjecati na razvoj djece i to na njihovo fiziološko funkcioniranje, tjelesni i emocionalni razvoj.

3. RODITELJSTVO

Biti roditelj smatra se jednom od najkompleksnijih i najzahtjevnijih uloga u životu. Roditeljem se postaje trenutkom rađanja djeteta te od prvih trenutaka počinje briga za njega. Škola za roditelje kao takva ne postoji, već se oni sami informiraju koja je njihova uloga u životu djeteta, koje su njihove zadaće, i iz osobnog i tuđeg iskustva pokušavaju postupiti što ispravnije mogu. Ljubetić (2007) govori kako je poznato da suvremeno društvo zahtijeva informiranog roditelja koji posjeduje pedagoške kompetencije, odnosno određena znanja i vještine koje će dovesti do pozitivnih razvojnih rezultata djeteta. Kompetentan je onaj roditelj koji vjeruje u sebe da je sposoban i da posjeduje vještine koje će mu pomoći u odgoju djeteta. Jedna od bitnih kompetencija roditelja je biti informiran i konstantno proširivati znanja i vještine koje će mu pomoći u odgoju djece primjereno njegovoj dobi i sposobnostima.

Roditelji nose veliku odgovornost jer imaju zadaću odgojiti dijete za samostalan život, usaditi mu potrebne kompetencije, naučiti ga kako razumjeti sebe i pružiti mu podršku u donošenju važnih odluka.

3.1 Odgoj

Stevanović (2000) definira odgoj kao složen, dugotrajan i otvoren proces nastajanja, izgrađivanja i oblikovanja čovjeka kao ljudskog bića. Odgoj počinje prvih mjeseci djetetova rođenja, zato su roditelji i obitelj njegovi glavni odgojitelji, kasnije škola i okolina. „*Obiteljski odgoj je prvi odgoj u životu djeteta. On je temelj svakog drugog odgojnog utjecaja. U tome svaka obitelj ima neprocjenjivu ulogu, obvezu i odgovornost*“ (Stevanović, 2000, str. 373). Prema Sears (2009) obiteljski odgoj u najvećoj mjeri diktira sreću, sigurnost i stabilnost djeteta, njegovo slaganje s vršnjacima, koliko će ono imati samopouzdanja u sebe i svoje sposobnosti i kako će reagirati u mnogim situacijama. Odgojem roditelji izravno utječu na oblikovanje emocionalnog, socijalnog i moralnog razvoja osobnosti djeteta, ali za dobar odgoj nužno je stvoriti poticajno okruženje. Svako je dijete individualno te bi zato i odgojni pristup trebao biti svakom prilagođen. Ljubetić (2012) govori da uvijek kada dijete odrasta u poticajnom i ohrabrujućem obiteljskome okruženju u kojemu se razumije i uvažava njegova individualnost, prihvaćaju njegovi osjećaji, ono će zasigurno napredovati. Možemo zaključiti da je odgoj, prije svega, izrazito važan i dugotrajan proces koji obilježava kakvo će dijete biti kad odraste u odraslu osobu, a najvažniji je cilj odgoja djetetov razvoj osobnosti.

Kao što je već navedeno, odgoj se, osim u obitelji i školi, odvija u vjerskim ustanovama, na drugim izvannastavnim aktivnostima (glazbena škola, teniski klub, plesna skupina itd.) i u slobodnom vremenu (mediji, vršnjaci, samoodgoj itd.).

3.2 Roditeljski stilovi

Kada govorimo o odnosu između roditelja i djeteta trebamo promatrati modele roditeljskih stilova koji stavljaju pažnju na dvije ključne stavke. Prva je emocionalna toplina i roditeljsko razumijevanje, odnosno količina podrške i ljubavi koju roditelji pružaju djetetu, te nasuprot tomu neprijateljstvo, neshvaćanje, odbacivanje i prosuđivanje. Druga stavka se odnosi na količinu roditeljskog nadzora i njihovih zahtjeva, tj. uolikoj mjeri roditelji očekuju odgovorno, zrelo ponašanje i u kojoj mjeri nadziru svoje dijete i imaju uvida u to što se događa u njegovom životu. Kombinacijom te dvije stavke razlikujemo tri roditeljska stila: autoritarni, permissivni i autoritativni. Takvu klasifikaciju napravila je klinička i razvojna psihologinja Diana Baumrind¹ 1971. godine, koju su kasnije doradili Maccoby i Martin² 1983. godine te su dodali indiferentni odgojni stil.

Autoritativni odgojni stil tvori idealni balans između prihvatanja djeteta i uključenosti u njegov život. Takvi roditelji stvaraju emocionalno toplo okruženje u kojem se dijete osjeća sigurno i prihvaćeno, a koriste tehnike kontrole prilagođene djetetu da donosi odluke u onim područjima u kojima je spremno donositi ih. Potiču otvorenu komunikaciju, izražavanje misli, ideja i osjećaja, što kod djeteta gradi osjećaj važnosti. Ako dođe do neslaganja u odnosu roditelja i djeteta, autoritativni roditelji omogućuju zajedničko rješavanje problema i donošenje odluka kada je to moguće (Berk, 2015). Djeca autoritativnih roditelja su nezavisna, emocionalno prilagođena i stabilna, zadovoljna, društveno odgovorna i sposobna regulirati vlastito ponašanje (Maccoby i Martin, 1983).

¹ Diana Baumrind je bila razvojni psiholog na *University of California at Berkeley*. Njena teorija je da postoji bliska veza između stila roditeljskog odgoja i djetetovog ponašanja. Smatra da drugačiji stil roditeljstva može dovesti do različitog razvoja i ishoda djeteta te iz toga proizlaze njena tri stila roditeljstva: autoritarni, autoritativni i permissivni (Zeltser, 2021).

² Elenor Maccoby i John Martin su bili psiholozi na *Stanford University* koji su 1983. proširili Baumrindinu teoriju i dodali četvrti stil roditeljstva koji se zove indiferentni ili neuključeni stil (Zeltser, 2021).

Nasuprot idealnom balansu autoritativnog odgojnog stila je indiferentni odgojni stil. Njega karakterizira mala količina roditeljskog nadzora i očekivanja te mala ili nikakva količina ljubavi, topline ili emocionalne podrške (Raboterg-Šarić, 2002.). Takvi roditelji često su previše okupirani svojim poslom i nose se s ogromnom količinom stresa te nažalost nemaju vremena posvetiti se odgoju vlastite djece. Često su takvi roditelji depresivni i emocionalno neuključeni. Zbog toga se ovaj odgojni stil još naziva neuključenim ili zanemarujućim roditeljskim stilom, a karakterizira ga slaba kontrola i emocionalna hladnoća (Brajša-Žganec, 2003). Djeca takvih roditelja najčešće postanu dosta problematična u adolescenciji. Konzumiraju droge i alkohol jer se pokušavaju uklopiti u društvo i dobiti barem neki znak prihvatanja (Raboterg-Šarić, 2002.). Osim toga, zbog zanemarenosti postaju nesigurna, teško sklapaju prijateljstva zbog loše razvijenih socijalnih vještina te ne ostvaruju značajan uspjeh u školi (Čudina-Obradović, Obradović, 2006).

Autoritarni odgojni stil zahtjeva autoritet čiju ulogu preuzimaju roditelji. Pretjerano nametanje autoriteta i zahtijevanje beskompromisne suradnje neke su od karakteristika ovog odgojnog stila. Prema Berku (2015) roditelji omalovažavaju svoju djecu, rugaju im se ili ih kritiziraju, što ih čini iznimno emocionalno hladnima. Također, kontrolu nad djetetom postižu vikanjem, kritiziranjem, prijetnjama, a ponekad i silom. Od djece zahtijevaju bespogovornu suradnju te ih psihološki ucjenjuju ukoliko nisu zadovoljni djetetovim ponašanjem. Pod psihološkom ucjenom smatra se uskraćivanje ljubavi i emocionalne topline te je takva ucjena kobna u daljnjem razvoju djeteta. Prema Stevanoviću (2000) roditelj ne dopušta djetetu izražavanje njegovih misli i ideja te koči njegov osobni i mentalni rast. Autoritarni, ili kako ga neki autori još nazivaju, autokratski roditeljski stil, čini spoj čvrste kontrole i emocionalne hladnoće (Maccoby i Martin, 1983). Djeca takvog odgojnog stila u većini su slučajeva anksiozna, s manjkom samopouzdanja i samopoštovanja. Zbog takvog pristupa i zbog nepoznavanja boljih odgojnih metoda često i sami preuzimaju odlike ovog odgojnog stila (Berk, 2015.) Također, prema Čudina-Obradović i Obradović (2006) djeca ovog odgojnog stila vidno su nevesela i tjeskobna, bojažljiva te su sklona čestim promjenama raspoloženja.

Permisivni odgojni stil okarakteriziran je kao popustljiv stil, odnosno stil s premalo kontrole. Roditelji djetetu pružaju veliku količinu emocionalne topline i omogućavaju mu sve što poželi, ali kad govorimo o kontroli pretjerano su popustljivi. To je odgojni stil u kojem roditelji ne postavljaju nikakva ograničenja, ali pružaju emocionalnu toplinu i podršku (Baumrind, 1971).

Prema Zdenković (2012) takva djeca često postanu plašljiva i nesigurna, impulzivna i slabe samokontrole, sklona agresivnosti kada se susretnu s ograničenjima i trenutačnom neispunjavanju želja i zahtjeva. Uz to, djeca ne ustraju u zadacima, prebrzo odustaju i ne teže nikakvim postignućima.

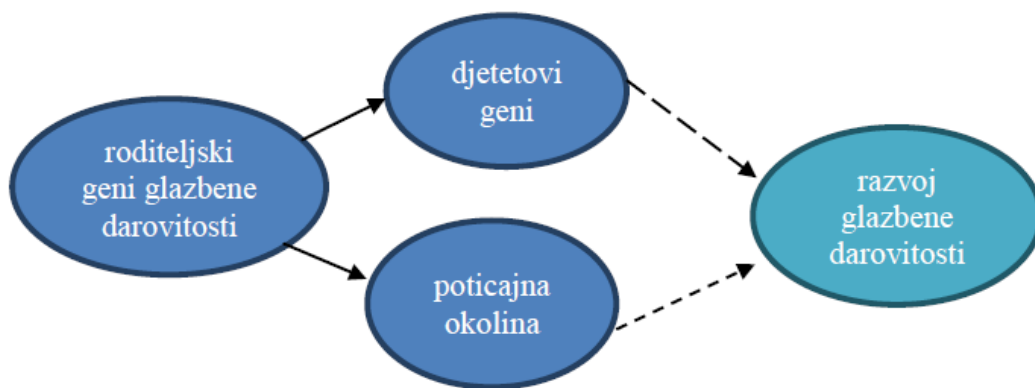
3.3 Utjecaj gena i okoline na djetetov razvoj

Kao što se već rečeno, roditelju su uz dijete od samog početka. Oni su njegovi prvi učitelji, s njime provode najviše vremena te mogu primijetiti u čemu je dijete spretno ili nije spretno, kojim stvarima daje veći interes i od samih početaka ga mogu usmjeravati prema njegovim zanimanjima i talentima. To od roditelja zahtijeva popriličan angažman u smišljanju igara i izlaganju djeteta brojnim aktivnostima jer zajedno s djetetom trebaju istražiti u čemu je ono dobro, pružiti mu dodir sa svim područjima i vidjeti gdje se najbolje snalazi. Svakako, potrebno je ubrojiti i učinak genetskih čimbenika koji roditelji prenose na dijete, a igraju snažnu ulogu u razvoju djetetova karaktera.

Ne možemo sa sigurnošću reći što zapravo potiče djetetov razvoj, ali svakako govorimo o roditeljskom naslijeđu i okolini u kojoj dijete odrasta. Tako su Čudina-Obradović i Obradović (2006) naveli da postoje tri verzije povezanosti okoline i naslijeđa.

3.3.1 Pasivna povezanost

Prva je pasivna povezanost u kojoj se podrazumijeva prenošenje roditeljskih gena na dijete prilikom rođenja, a ti geni pasivno utječu na okolinu. Čudina-Obradović i Obradović (2006) daju primjer glazbene darovitosti odnosno razvoj glazbenog talenta.

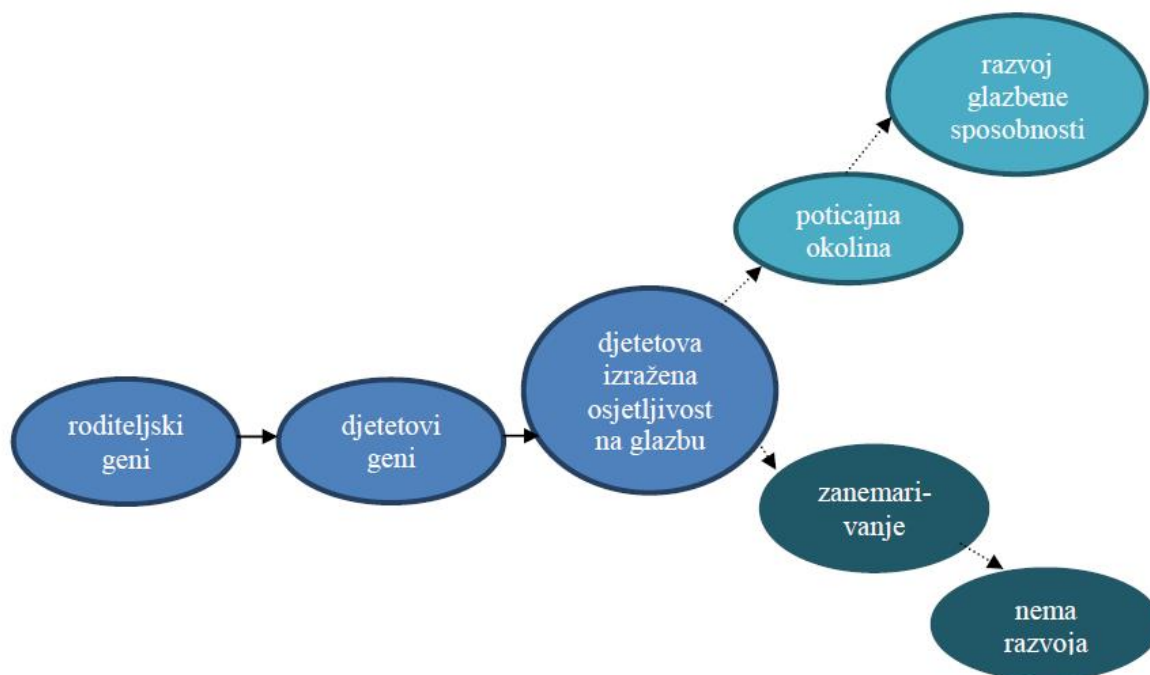

Prikaz 1: Pasivna povezanost nasljeđa i okoline (prema Čudina-Obradović i Obradović, 2006, str. 293)

Kada govorimo o otkrivanju glazbenog talenta kod djece, svakako treba uzeti u obzir jesu li njihovi roditelji također glazbenici. Takvi roditelji zasigurno prenose gene na svoju djecu, ali to možda nije ni najbitnija stavka, već oni zbog prirode svog posla više izlažu dijete toj aktivnosti te ju više promoviraju, više sviraju, pjevaju i uživaju u njoj. Isto tako, dobro im je poznato u kojem pravcu ih treba usmjeravati, kako započeti, koji instrument odabrati, koliko truda i vremena oni sami, ali i dijete treba uložiti. Djeca glazbeno nadarenih roditelja, pa čak i glazbeno nadarenih braće i sestara, često kreću ranije u glazbenu školu, što potvrđuju i rezultati ankete.

3.3.2 Reaktivna povezanost

Zatim možemo govoriti o reaktivnoj povezanosti u kojoj je međusobna povezanost djetetovog nasljeđa i okoline, odnosno okolina će drugačije reagirati na djetetovo pokazivanje osjeta prema npr. glazbi.

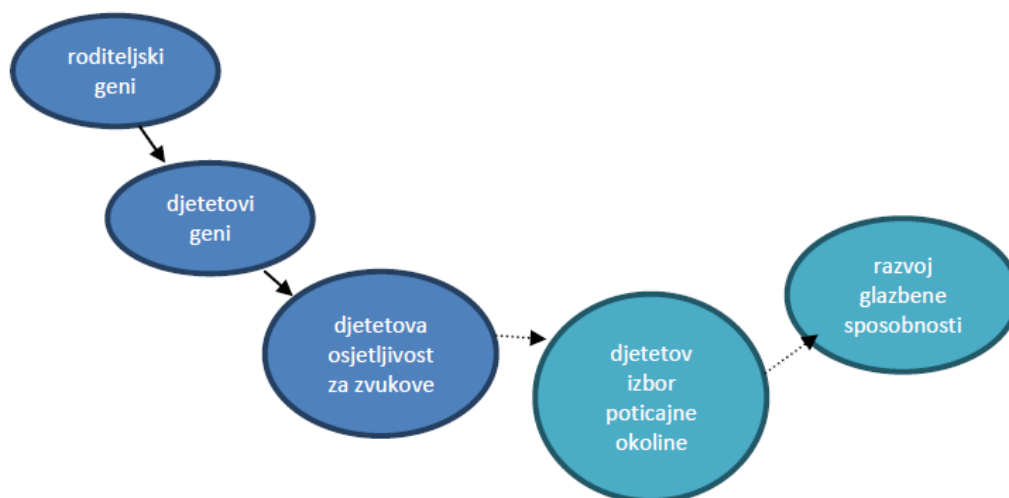

Prikaz 2: Reaktivna povezanost nasljeđa i okoline (prema Čudina-Obradović i Obradović, 2006, str. 294)

U ovom slučaju vidimo da se ova situacija rješava na dva načina, odnosno okolina je ta koja naviše utječe na razvoj događaja. Ako roditelji primijete da njihovo dijete pokazuje interes prema glazbi, mogu početi stvarati veće glazbeno okruženje, npr. upisati dijete u glazbeni vrtić ili na neku glazbenu radionicu, kasnije u glazbenu školu gdje bi se taj interes mogao bolje razviti. Dok s druge strane imamo djetetov izraženi osjećaj za glazbu koji roditelji ne primjećuju ili mu ne daju preveliki značaj zbog čega nema razvoja glazbenog gena. Čudina-Obradović i Obradović (2006) također dodaju da se u istoj obitelji roditelji nesvjesno drugačije postavljaju prema dvoje različite djece. Sve ovisi o djetetovu temperamentu i osobnim odnosom s roditeljem.

3.3.3 Aktivna povezanost

Zadnja je aktivna povezanost u kojoj, prema Čudini-Obradović i Obradović (2006), dijete sudjeluje u skladu s genima, odnosno aktivno bira okolinu u kojoj je osjetljivija. Čudina-Obradović također kaže: „Roditelji najprije na dijete prenose gene glazbene sposobnosti. Zatim, takvo je dijete pojačano osjetljivo na zvučna svojstva i birat će, lakše uočavati i baviti se više tim svojstvima nego ostalima, što će dalje poticati razvoj njegove urođene glazbene sposobnosti“ (Čudina-Obradović i Obradović, 2006, str. 294).

Prikaz 3: Aktivna povezanost nasljeđa i okoline (prema Čudina-Obradović i Obradović, 2006, str. 294)

3.4 Podrška roditelja

Upisom djeteta u glazbenu školu, roditelji žrtvuju dosta svog slobodnog vremena. Oni isto dobivaju nove obaveze te osim vožnje djeteta na nastavu teorije glazbe ili instrumenta, s vremenom na vrijeme pozvani su na koncerte, produkcije, roditeljske sastanke na kojima njihova djeca pokazuju naučeni program. Tijekom cijelog djetetova glazbenog obrazovanja roditelji mogu pratiti njegov napredak te dolaskom na spomenuta događanja pružaju djetetu podršku i sigurnost. Pokazivanjem zanimanja i uključenosti u djetetov glazbeni razvoj pokazuju veliku podršku i daju mu motivaciju da nastavi napredovati u tom području.

Kada se govori o momentu nastupa, većina djece toj situaciji pristupa s određenim strahom, a roditeljska obaveza je uputiti djetetu ohrabrujuće riječi, dati podršku i pokazati mu da se veseli zbog njega i ponosi njime.

Prema Škutoru (2014) mnoga su istraživanja pokazala da uključenost roditelja u učenje djeteta utječe na školski uspjeh djeteta. Roditeljska podrška pospješuje motivaciju i dječje samopouzdanje, što onda rezultira i boljim akademskim uspjehom, ne samo u školi nego i na drugim životnim poljima koja su bitna za razvoj djeteta. Dijete treba imati osjećaj prihvaćenosti i sigurnosti, ono želi da se u njega vjeruje, a roditelje smatramo nositeljima te zadaće. Između ostalog, od roditelja se očekuje da pokazuje zainteresiranost prema djetetovim aktivnostima jer treba znati kroz kakve situacije prolazi dijete. Također, roditeljevo zanimanje povećava djetetovo samopouzdanje i daje povratnu informaciju da je to što radi vrijedno. S druge strane, ako roditelj nije do kraja upućen u djetetove aktivnosti, dijete smatra kako nije imalo punopravnu podršku.

Također, podrška roditelja može odigrati snažnu ulogu u djetetovom obrazovanju. Pored redovitog, trebalo bi uzeti u obzir i koncept cjeloživotnog obrazovanja kao jedan od pristupa koji obuhvaća učenje u svim životnim razdobljima (od rane mladosti do starosti) i u svim oblicima u kojima se ostvaruje (formalno, neformalno i informalno). „*Cjeloživotno obrazovanje je koncepcija koja promatra obrazovanje kao cjeloživotni proces organiziranog učenja koji započinje obaveznim školovanjem i formalnim obrazovanjem i traje cijeli život*“ (www.bak.hr, n.d.). Cilj cjeloživotnog učenja je konstantno unaprijeđivanje znanja, vještina i kompetencija, unutar osobne i građanske te društvene perspektive (www.bak.hr, n.d.). Cjeloživotno obrazovanje još nije omogućeno na svim područjima pa tako ni u glazbi, a njegov koncept trenutačno se tek razvija u Republici Hrvatskoj.

3.5 Motivacija

Motivacija je unutarnji pokretač koji usmjerava naše ponašanje prema cilju (Cherry, 2020). Ona kod osoba može biti jače ili slabije izražena i postoje dvije razine motivacije, a to su preživljavanje i uspjeh. Tek nakon što se zadovolji razina preživljavanja, okrećemo se uspjehu (Puljak, 2017.) Što je cilj koji želimo ostvariti jasniji, veći i nama značajniji, motivacija će biti čvršća i kontinuirana.

Postoji četiri teorije motivacije, a to su bihevioristička teorija ličnosti, kognitivna teorija ličnosti, teorija Abrahama Maslowa i teorija postignuća.

Bihevioristička teorija ličnosti govori o tome kako je ljudsko ponašanje relativno, odnosno kako ponašanje ljudi odgovara na određeni vanjski stimulans.

Kognitivna teorija ličnosti se većinom temelji na unutrašnjoj i vanjskoj motivaciji i želji da se zadovolji neka potreba ili postigne uspjeh na određenom polju.

Teorija Abrahama Maslowa je ideja prikazana hijerarhijskom piramidom zadovoljavanja potreba. Na samom dnu te piramide nalaze se fiziološke potrebe (voda, hrana, zrak), zatim potreba za sigurnošću (fizička i materijalna sigurnost, zaposlenje, osnivanje obitelji), potreba za ljubavlju i prihvaćanjem (potreba za ljubav i naklonost, žudnja za toplim međuljudskim odnosima), potreba za samopoštovanjem i na samom vrhu piramide je samoaktualizacija, odnosno samoostvarenje. Maslow (1943) smatra da čovjek najvjerojatnije neće moći razmišljati o ostvarivanju ostalih razina dok ne zadovolji one primarne.

Teorija postignuća je potreba za uspjehom gdje pojedinci usprkos svim preprekama idu prema cilju te potrebu za pripadnošću u kojem osobe žude za skladnim odnosima, bliskosti i dobrom ostvarenju u društvu. Ovdje uvrštavamo i potrebu za moći koja se dijeli na potrebu za osobnom i potrebu za društvenom moći.

Motivacija se dijeli na unutarnju i vanjsku, gdje se unutarnja motivacija zove samomotivacija, a vanjska proizlazi iz vanjskih podražaja. Samomotivaciju možemo nazvati vještinom u kojoj pojedinac ustraje u ostvarivanju vlastitih ciljeva bez obzira na moguće probleme i prepreke (Kuleto, n.d.). Također, samomotivacija je konstantna borba sa samim sobom. Nije uvijek lako ostati motiviran kad se planovi ne odvijaju kako su zamišljeni, stvara se problem za problemom i ponekad ni osoba sama ne vidi izlaz. Zato treba imati jasne i definirane ciljeve koji su ostvarivi te sav fokus usmjeriti na njih (Kuleto, n.d.). Takav primjer jedan je od načina održavanja samomotivacije. Isto tako, odustajanje nije opcija jer se samomotivirane osobe uvijek podsjetite zašto su se na prvom mjestu odlučile ići prema tom cilju. Uz to, ne preporuča se uspoređivati se s drugima i veliki značaj stavlja se na samopouzdanje. Ponekad se ljudi susreću sa stvarima koje su im nametnute, a sve što je nametnuto teže je odraditi, što je u ovom slučaju krivi pogled na situaciju. Kad se prisila pretvori u želju, preuzima se odgovornost u svoje ruke. Pokraj toga, dosta je bitno okružiti se inspirativnim ljudima i učiti od njih.

Provođenjem vremena s takvim ljudima, osoba preuzima neke njihove osobine i puni se pozitivnom energijom te željom za napredak (Kuleto, n.d.). Nakon svega navedenog, može se zaključiti da, iako ljudi nailaze na prepreke koje ih priječe u ostvarivanju snova, ostaju ustrajni i žele doći do kraja svojih nauma, a u tim ostvarenjima pomažu im jasan fokus, veliko samopouzdanje, pozitivna energija i vjera da će na kraju uspjeti.

Ostati motiviran nije lak zadatak, zato neke osobe brzo izgube motivaciju te im treba pomoći vratiti im energiju i želju za ostvarivanje svojih ciljeva. Treba zapamtiti da su ljudi individualna bića, da imaju različite snove, drugačije samopouzdanje i drugačiju količinu podrške. Jedini način na koji se može pomoći demotiviranim osobama jest da se priča „njihovim“ jezikom. Postoji nekoliko načina na koji im se može pomoći. Za početak, bitno je, dok se razgovara s demotiviranom osobom, ostati smiren. Zatim treba poslušati osobu, a ne samo pričati i držati predavanja. Treba saznati što osoba želi, čemu se raduje, znati prepoznati njezin pravi potencijal i oboružati se strpljenjem. Tek kada se sazna kakva je osoba i na koji način razmišlja, može joj se adekvatno pomoći. Nakon toga, kao što je gore već navedeno, treba znati kako pristupiti razgovoru. Odrješiti i izravna pitanja kao što su „*Koji su tvoji planovi za život?*“ ili „*Što misliš napraviti po tom pitanju?*“ djeluju prenapadno i direktno. Pitanje treba postaviti na način da se pokazuje zanimanje i razumijevanje, kao na primjer „*Kako zamišljaš svoju budućnost?*“, „*Što te veseli?*“ ili „*Što te plaši?*“ te ostaviti prostora za miran i otvoren razgovor. Kad se otkrije koji su snovi osobe koju treba motivirati, valja ju ohrabriti, pokazati razumijevanje za njene snove i ciljeve. Ne treba iznositi sumnju u tuđe ciljeve i želje jer svakog ispunjava nešto drugo te je zato najbolje uvijek podržati osobu u njenim naumima. Dakako, ako su snovi možda nerealni, može se upitati osobu „*Razmišljaš li u pravom smjeru?*“ ili „*Imaš li potencijala i talenta za takvo nešto?*“, bitno je da se osoba osjeća smireno i ugodno, bez osjećaja prozivanja ili omalovažavanja. Nikako se ne smiju rušiti tuđi snovi. Kada se znaju ciljevi, treba usmjeriti osobu i odvesti je na pravi put. Nije uvijek lako znati koji je put ispravan, bitno je da se zna gdje se želi doći, a dok ne dođe do cilja, treba si znati zadati manje ciljeve i cijeniti svaki uspjeh. Ciljevi u početku ne smiju biti preteški i ambiciozni, već mali i dohvatljivi. Demotiviranim osobama je najvažnije da što prije dožive bilo kakav uspjeh, tada će s većom energijom i voljom htjeti raditi na sebi. Nikako ih se ne smije ostaviti nakon razgovora da se sami snalaze sa svim informacijama koje su se izmijenile u razgovoru, zato npr. treba zajedno postaviti male ciljeve, jer posao motivatora nije samo da ispriča kako bi trebalo raditi, već zahtjeva puni angažman oko te osobe. Prema kraju razgovora treba se osobi vizualizirati njegov uspjeh jer vizualizacija pozitivno djeluje na motivaciju.

Treba osobi dočarati što sve može postići ako se pokrene i počne raditi na svojim ciljevima. Isto tako, ako osoba ipak poželi odustati od tih ciljeva, dobro bi im bilo napomenuti i također vizualizirati kako će to utjecati na njihov kasniji život i buduće planove. Na samom kraju razgovora potrebno je zaključiti ga na pravi način. Treba se prisjetiti svega, ponajprije glavnih ciljeva, zatim manjih određenih ciljeva, ohrabrenja i vizualizacije tih planova tako da i osoba koju se motivira bude svjesna da je motivator bio prisutan kroz cijeli razgovor i da nije sama u tome (Ivana, 2016).

Ovakav princip razgovora možemo preslikati na odnos roditelj-dijete. Roditelji su uz dijete od samog početka i potiču ga da se suočava s brojim situacijama. Motiviraju ga od malih nogu da nauči voziti bicikl, plivati, nauči pisati slova i rješavati matematičke probleme. Roditelji mu zadaju male ciljeve i ohrabruju ga kako bi se osjećalo samopouzdanost i na kraju uspjelo. Isto tako, kad se dijete opredijeli za neku izvannastavnu aktivnost, bilo sport, ples ili glazba, roditelj bi trebao razgovarati s njim o tome, pružiti mu podršku i podsjećati ga na njegove obaveze prema toj aktivnosti. Tijekom cijelog odrastanja djeca uvijek trebaju motivaciju za nešto, to može biti motivacija za spremanje sobe, ili održavanje javnog nastupa, ili motivacija da se suoči s nekim svojim strahom. Kad je riječ o djetetu, ponekad samo riječi motivacije nisu dosta i tada nastupa materijalna motivacija. Kao što je već navedeno, svi ljudi su različiti i motiviraju ih različite stvari. Roditelji koriste sve adute da motiviraju svoju djecu, obećavaju nove igračke, više vremena za računalom, izlete, sladolede ili pak novčane nagrade.

3.4 Socioekonomski status

Kao i svaka druga izvannastavna aktivnost, glazbena škola također iziskuje od roditelja određena ulaganja. Osim obaveznih mjesečnih ulaganja za glazbenu školu, nakon nekog vremena neizbježna je kupnja vlastitog instrumenta, koja ponekad nije niti malo laka investicija. Zatim, ako dijete pokaže veću zainteresiranost i profesor predloži daljnje razvijanje, odnosno odlazak na seminar u drugi grad ili državu, također treba izdvojiti određeni iznos. Riječ je o golemim ulaganjima za dijete i njegovo daljnje obrazovanje što možda nije najjasnije roditeljima koji nisu profesionalni glazbenici. To je jedan od razloga zbog kojeg neka djeca nemaju mogućnost potpunog ostvarivanja jer su njihove potrebe neshvaćene.

Također, treba uzeti u obzir da nisu sve obitelji u jednakoj financijskoj mogućnosti pružiti djetetu ono što mu treba za bolje i kvalitetnije obrazovanje, zbog kojih puno djece bude uskraćeno (npr. dugo sviraju na starom ili neispravnom instrumentu koji koči njegov napredak, ne odlaze na seminare ili dodatne sate, ne mogu financirati kotizacije za natjecanje ili fizički odlazak na njih...). Iz tog razloga postoje brojne stipendije za umjetnička područja te stipendije za obitelji slabijeg socioekonomskog statusa na kojima su mnoge obitelji zahvalne. Naravno, postoje obitelji koje mogu priuštiti djetetu sve što je potrebno, no takvih obitelji je znatno manje od onih prije spomenutih. Postavlja se pitanje jesu li osobe imućnijeg statusa bolji glazbenici zbog toga što si mogu priuštiti puno više usavršavanja i bolje materijalne mogućnosti ili to u svijetu glazbe ipak nije najbitnije? Svakako se može reći da bavljenje glazbom iziskuje velike financijske izdatke i u današnje vrijeme rijetki si mogu priuštiti najkvalitetniju razinu obrazovanja.

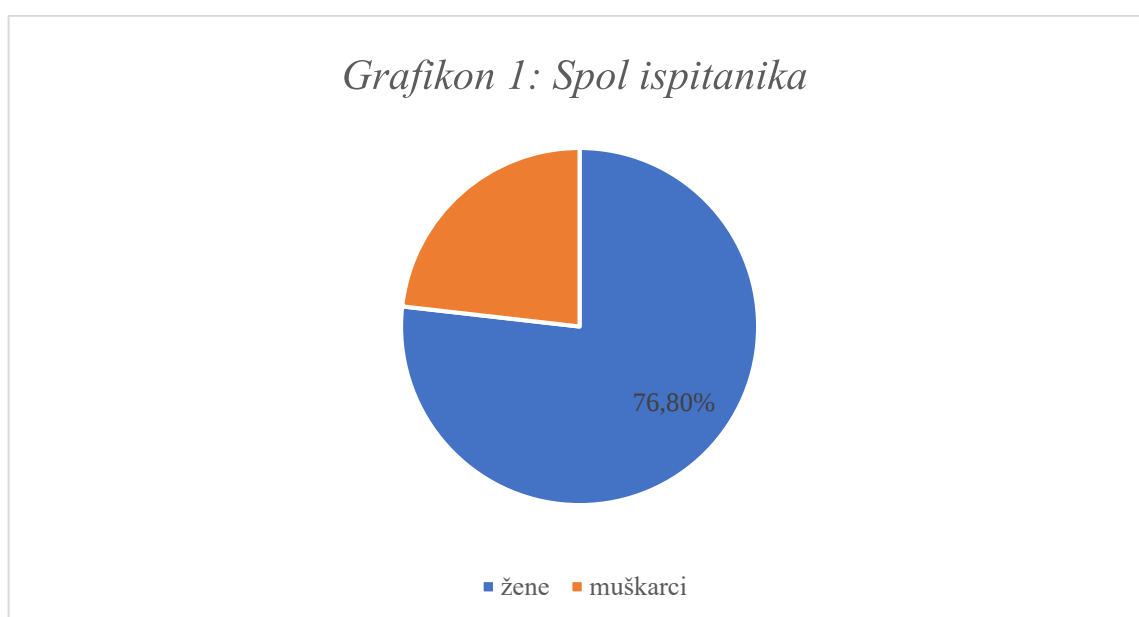
4. REZULTATI ISTRAŽIVANJA PROVEDENOG MEĐU STUDENTIMA, PROFESORIMA I AMATERSKIM GLAZBENICIMA NA TEMU UKLJUČENOST RODITELJA U GLAZBENI RAZVOJ UČENIKA

4.1 Cilj istraživanja

Ovim istraživanjem htjelo se saznati mišljenje ispitanika što oni smatraju koliko je važna uloga roditelja u razvoju mladog glazbenika, te nakon dobivenih rezultata, osvijestiti roditelje kako i na koji način mogu više sudjelovati u djetetovom glazbenom obrazovanju.

4.2 Uzorak ispitanika

Za potrebe ovog istraživanja oblikovan je elektronički upitnik koji je bio namjenjen studentima muzičkih akademija, nastavnicima i amaterskim glazbenicima. Rješavanju upitnika pristupilo je 151 osoba, a najveći postotak ispitanika čine nastavnici i profesori u glazbenim školama (47%), zatim slijede studenti muzičkih akademija (46,4%), dok su ostatak ispitanika osobe koje su završile osnovno/srednjoškolsko glazbeno obrazovanje ili sviraju u gradskom orkestru, odnosno glazbenici amateri (6,6%). Upitnik je popunilo 76,8% ženske i 23,2% muške populacije. Ispitanici su elektronički upitnik rješavali u potpunosti anonimno, te su svi rezultati korišteni isključivo u svrhu ovog istraživačkog rada.

4.3 Mjerni instrument

Elektroničkim upitnikom prikazanom u prilogu broj 1 kroz 33 pitanja ispitano je mišljenje o važnosti roditelja u glazbenom razvoju djeteta. Upitnik je bio otvoren za rješavanje sedam dana. Sastoji se od općih pitanja (spol, dob, razina glazbenog obrazovanja i koji instrument sviraju), pitanja vezana uz same početke bavljenja glazbom, uz uključenost roditelja u glazbene aktivnosti (o odlascima na koncerte/produkcije, o motiviranosti i gradnji samopouzdanja, ulaganjima, socioekonomskom statusu). Na kraju, ispitanici su opisali stav o ulozi roditelja u procesu glazbenog obrazovanja. Pitanja su postavljena tako da su ispitanici mogli odabrati ponuđeni odgovor, označiti više ponuđenih odgovora i nadodati svoj odgovor te su mogli na Likertovoj skali od 1 do 5 označiti slažu li se s određenom tvrdnjom (1 nikad, 2 rijetko, 3 povremeno, 4 često i 5 uvijek ili 1 nimalo, 2 vrlo malo, 3 donekle, 4 prilično i 5 izrazito). Upitnik je sadržavao zatvoren i otvoren tip pitanja. Većina pitanja bila je obavezna i ispitanik nije mogao nastaviti popunjavati upitnik ako nije odgovorio na njih.

4.4 Analiza i prikupljanje podataka

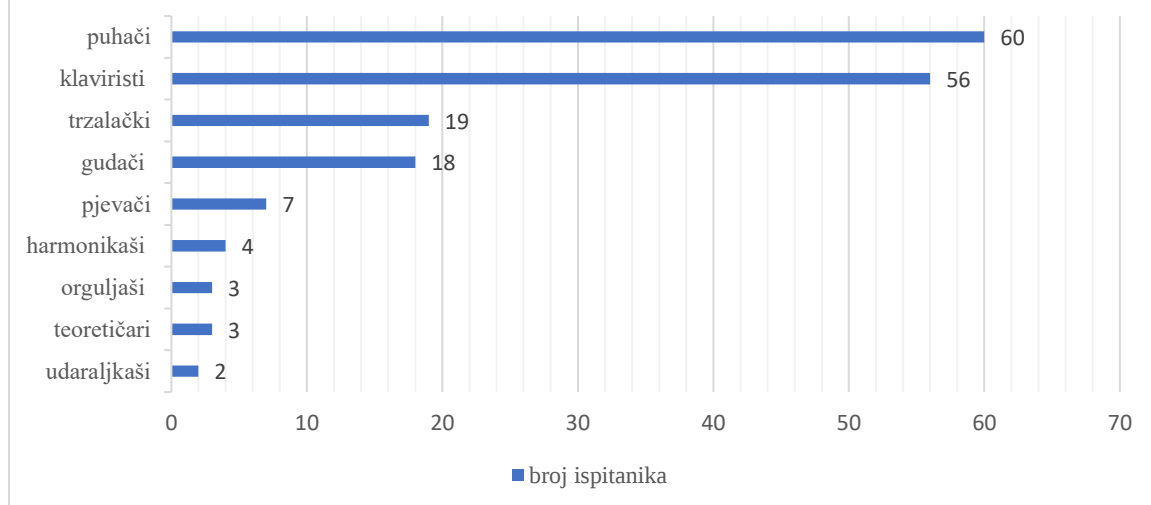
Elektronički upitnik bio je postavljen na Facebook stranicu grupe studenata Muzičke akademije, bio je prosljeđen ravnateljima glazbenih škola, voditeljima gradskih glazbi, prijateljima i poznanicima koji se bave glazbom. Kao što je već navedeno, ispitanici su upitnik rješavali anonimno. Prikupljene podatke prezentirani su u obliku grafikona.

4.5 Rezultati istraživanja i rasprava

Dob ispitanika varira između 18 i 60 godina te je najviše ispitanika bilo između 20 i 30 godina (87 osoba), zatim između 30 i 40 (27 osoba), nešto manje bilo je između 40 do 50 (16 osoba), a najmanje je bilo dobne skupine od 18 do 20 (11 osoba) i od 50 do 60 godina (10 osoba).

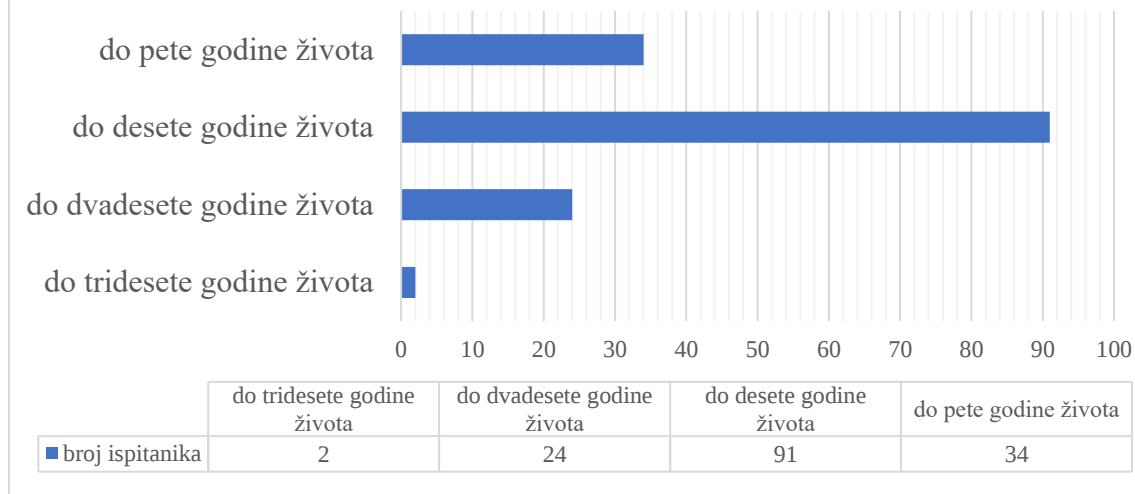
Ispitanici ankete su instrumentalisti, pjevači i teoretičari od kojih je bilo 56 klavirista, 3 orguljaša, 60 puhača, 18 gudača, 19 osoba sa žičanim instrumentima, 7 solo pjevača, 4 harmonikaša, 3 teoretičara i 2 udaraljkaša, što daje ukupan broj od 151 ispitanika (P1).

Grafikon 2: Prikaz glazbenog usmjerenja ispitanika

Na samom početku upitnika htjelo se ispitati u kojem su se trenutku ispitanici susreli s klasičnom glazbom, koncertima ili glazbenim radionicama (P2). Dobiveni rezultat podijeljen je u četiri kategorije; ispitanici koji su se susreli s klasičnom glazbom do pete godine života, do desete godine života, do dvadesete godine života te do tridesete godine života.

Grafikon 3: Rezultati ispitanika na pitanje kada su se prvi put susreli s klasičnom glazbom (npr. prvi odlazak na koncert, glazbena radionica, sviranje u orkestru...)

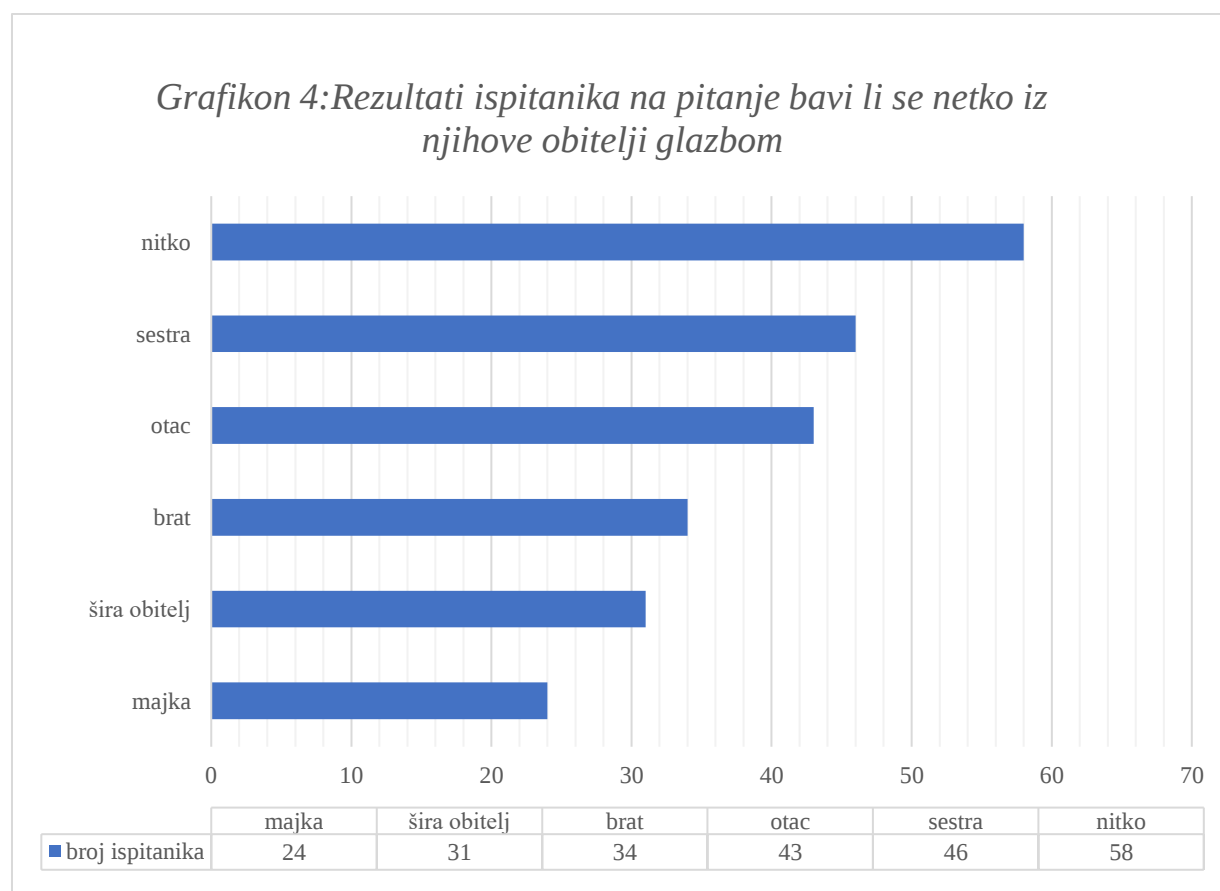

Može se primijetiti kako je najviše ispitanika u kategoriji do deset godina, čak njih 91, razlog tomu je što najviše djece dolazi u kontakt s glazbom odlaskom u osnovnu školu, a u tom periodu glazbene škole također provode brojne animacije za upis u iste.

Također, treba istaknuti kategoriju do pete godine života u kojoj se 34 ispitanika u ranoj životnoj dobi susrelo s klasičnom glazbom. Vjerojatnost tomu rođenje je u obitelji koja je već usko povezana s glazbom, a samim time je i više poticala takvo okruženje. Naravno, ne treba isključiti opciju da je dijete samo od sebe počelo pokazivati osjetljivost na zvukove koji su roditelji primijetili i odlučili razvijati u tom smjeru.

Na odluku za dolazak u glazbenu školu čak se 59,6% ispitanika izjasnilo da ih je obitelj potaknula, 28,5% ih je samo izrazilo želju za odlazak, a 2,6% potaknuli su prijatelji (P3). Osim ponuđenih odgovora ispitanici su spomenuli još neke osobe koje su njih motivirale na odlazak u glazbenu školu, npr. časna sestra u župi, dirigent gradske glazbe, učiteljica u školi i gost u vrtiću.

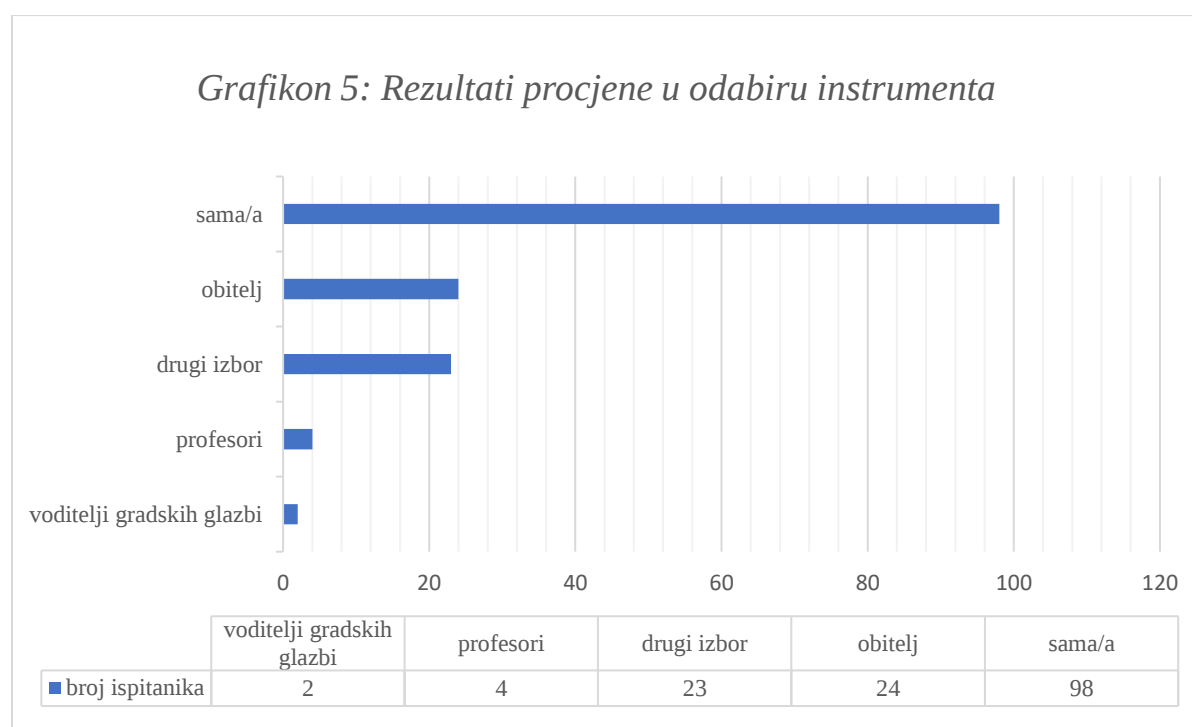
U nastavku se postavilo pitanje (P4) ispitanicima bavi li se netko iz njihove obitelji glazbom te su dobiveni rezultati sljedeći:

Zanimljivo je kako čak 58 ispitanika, što je ujedno i najbrojniji odgovor, nije imalo nekog u obitelji tko se bavi s glazbom, što znači da nije nužno da najviše djece iz glazbenih obitelji upisuju glazbenu školu. Kao što je navedeno u odlomku o reaktivnoj povezanosti, ako roditelji primijete djetetovu osjetljivost na glazbu, mogu stvoriti poticajno okruženje i više se posvetiti tom djetetovom talentu, što može dovesti do njegove želje za upis u glazbenu školu.

Nakon uspoređivanja rezultata, zaključak je da samo 36 ispitanika svira isti instrument kao netko iz obitelji, gdje su najčešća poklapanja bila kod instrumenta klavir, čak njih 17, zatim sa samo 2 poklapanja slijede rog, solo pjevanje, gitara, tambura, klarinet, flauta, violina, te preostaju instrumenti fagot, orgulje, truba, harmonika i saksofon koji imaju samo po jedno preklapanje. Ostatak rezultata pokazao je da je instrument ili vrlo sličan kao nekomu iz obitelji (npr. ispitanik svira trombon, a netko iz obitelji trubu i eufonij, vrlo slična stvar je i s gudačima i trzalačkim instrumentima) ili je bio potpuno različit (npr. flauta-udaraljke, truba-gitara)(P5).

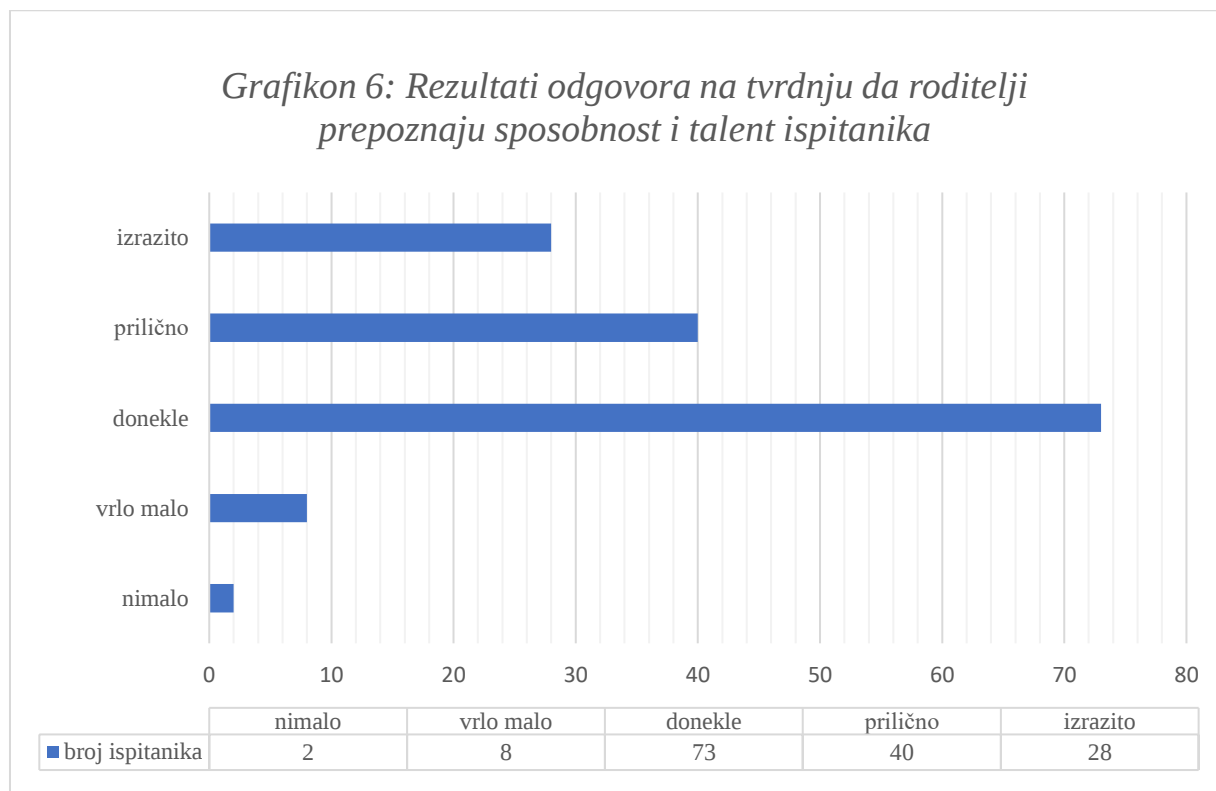
Zatim se ispitalo kako je došlo do odluke za odabir instrumenta (P6). Rezultati su prikazani slijedećim grafikonom:

Na grafikonu je prikazano da je najviše ispitanika samo izabralo instrument s kojim će se baviti (65%), te su roditelj u velikoj većini prihvaćali taj odabir, samo su 2 ispitanika označili da se roditeljima nije svidio njihov odabir instrumenta (P7).

Većini ispitanika obitelj je pomogla u odabiru instrumenta (16%), jedan je dio ispitanika upisao drugi izbor zbog popunjenosti mjesta prvog izbora (15%), a nekim ispitanicama su u odabiru pomogli profesori (3%) i voditelji gradske glazbe (1%).

U elektroničkom upitniku možemo vidjeti da je većina ispitanika označila da su im roditelji *uvijek* ili *često* dolazili na produkcije i koncerte, a njih samo 15 je napisalo da su im roditelji dolazili *povremeno*, *rijetko* i *nikada* (P8). Razlozi su nedolazaka roditelja na produkcije, koncerte preklapanje termina s radnim vremenom ili nisu bili u mjestu stanovanja. Manji broj ispitanika je napisao da njihove roditelje takva događanja nisu uopće zanimala, neki su odgovorili da nisu zvali roditelje jer im je to stvaralo dodatnu tremu i stres te nisu voljeli nastupati pred njima. Par ispitanika je spomenulo situaciju koja se dogodila prije dvije godine (2020) te zbog pandemije *Covid19* roditelji, a i ostala publika, nisu mogli prisustvovati nastupima (P9). Više od polovice ispitanika smatra da je uključenost roditelja u glazbeni razvoj učenika izrazito važna, njih čak 59,6% smatra uključenost *izrazito* važnom, 31,1% ispitanika smatra *prilično* važnom, ostatak ispitanika smatra uključenost *donekle* (7,3%) ili *vrlo malo* (2%) važnom. Odgovor *nimalo* nije nitko od ispitanika označio (P10). Ispitanici su se složili da roditelji daju najveću podršku te da se djeca bolje razvijaju u ugodnom i sigurnom okruženju (P11). Kod hipoteze da roditelji prepoznaju sposobnost i talent djeteta, odgovori su drugačiji. Najviše ispitanika odgovorilo je da roditelji samo donekle prepoznaju sposobnosti i talent.

Kada se ispitanike pitalo smatraju li da bi bilo korisno da roditelji prisustvuju nastavi instrumenta, mišljenja su bila dosta podijeljena (P12). Većina je napisala da bi roditelji samo pravili dodatni stres na satu, ometali učenikov odnos s profesorom i da ne bi imali potpunu slobodu izražavanja. Manji dio ispitanika smatra da bi bilo izrazito važno da roditelji, pogotovo u početku, prisustvuju nastavi instrumenta. Ispitanici su napisali zašto smatraju da je dobro da roditelji prisustvuju nastavi:

„Rekao bih da ponajprije ovisi o osobnosti djeteta, ali također da bi bilo korisno možda jednom ili dvaput godišnje. Nadalje, smatram da je korisno i za roditelje koji nisu glazbenici da se bolje upoznaju s onim čime im se dijete bavi.“

„Bilo bi korisno u početku školovanja da roditelji vide kako izgleda nastava instrumenta kako bi recimo kod kuće mogli pomoći/usmjeriti dijete kako vježbati.“

Također, postoji i nekolicina ispitanika koja se nije mogla u potpunosti odlučiti treba li ili ne treba roditelj prisustvovati nastavi, te je jedan ispitanik napisao sljedeće:

„I bi i ne bi. S jedne strane, mislim da većina roditelja ne bi imala vremena za ovakvo nešto. Međutim, možda u početnim razredima ovo ne bi bila loša ideja budući da se učenik tek počinje navikavati na profesora koji mu predaje. Prisustvo roditelja bi itekako olakšalo učeniku i omogućilo mu i širi spektar izražavanja kroz glazbu. Nakon ustanovljenog odnosa s nastavnikom, prisustvo roditelja ne bi više bilo nužno potrebno, ali njegova potpora od doma svakako bi.“

Najveći broj ispitanika se ipak složilo da roditeljima nije mjesto na nastavi instrumenta. Neki od navedenih razloga više su se puta ponovili, a jedan od njih je da nastava instrumenta treba biti individualna, odnosno samo između profesora i učenika. Drugi razlog je da je prostor nastave „sigurna zona“ u kojoj se učenik može nesmetano izražavati. Par ispitanika je istaknulo da ne treba miješati autoritet roditelja i profesora. Također se više puta spomenulo da djeca pred roditeljima često imaju tremu, nervozni su i ukočeni te da njihovim dolaskom na nastavu učenik ne bi mogao pokazati istu razinu znanja od one kad je neopterećen publikom.

Zanimljivo je kako je nekoliko ispitanika napisalo primjer da roditelji ne sjede s djecom u osnovnoj školi ili na nastavi teorijskih predmeta, tako da ne vide razlog zašto bi nastava instrumenta bila drugačija. Nadalje, svi se slažu da bi komunikacija između roditelja i profesora trebala biti dobra i povremena. Neki od odgovora ispitanika koji se ne slažu da bi roditelj trebao biti na nastavi instrumenta slijede u nastavku:

„Smatram da je to suvišno. Glazbeni pedagog je tu da uči i potiče dijete, i ako je komunikacija između pedagoga i roditelja dobra ne vidim razlog za prisustvo roditelja nastavi instrumenta.“

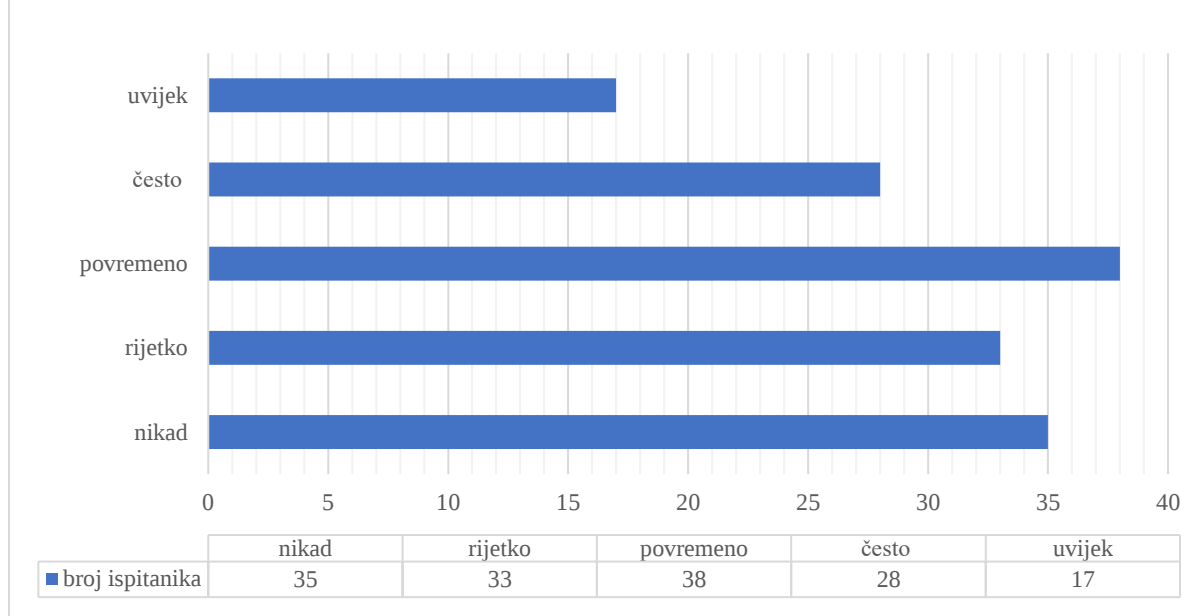
„Ne, jer proces učenja, nastave i obavljanja zadaće treba prepustiti djetetu kako bi razvilo samoeфикаsnost.“

„Smatram da to nije potrebno, jer zato služe profesori, oni su nam u glazbenoj školi osim profesora i odgajatelji u nastavi.“

„Mislim da to ne bi bilo korisno. Roditelji ne prisustvuju nastavi u osnovnoj školi, stoga ne vidim razlog zašto bi prisustvovali u glazbenoj školi na nastavi instrumenta.“

Iako se većina nije složila da roditelj treba prisustvovati nastavi, skoro svi ispitanici su istaknuli kako su roditelji ti koju podršku, motivaciju i zanimanje za nastavu trebaju pokazati kod kuće, tako da je za odgovor na pitanje *Jesu li se Vaši roditelji zanimali za nastavu instrumenta?* najviše ispitanika odgovorilo da su se njihovi roditelji *uvijek* zanimali za nastavu (43,7%), a dio ispitanika je označio da se njihovi roditelji *često* raspitivali za nastavu (34,4%), ostali su odgovorili da su se roditelji zanimali *povremeno* (16,6%) ili *rijetko* (5,3%). Ponovno nitko od ispitanika nije odgovorio *nikada* (P13). Nadalje, kad se govori o uključenosti roditelja u praćenje djetetovih obaveza u glazbenoj školu, odgovori su se podijelili ravnomjerno, a najmanje je onih roditelja koji su *uvijek* kontrolirali što dijete ima za zadaću što vidimo na idućem grafikonu (P14).

Grafikon 7: Rezultati roditeljske brigu za domaću zadaću instrumenta

Većini ispitanika roditelji su *povremeno* bili u kontaktu s profesorom da čuju kako im djeca funkcioniraju na satu, vježbaju li i napreduju li, te je većina roditelja *uvijek* ili *često* razgovarala s djecom o nastavi.

Kada je riječ o tome jesu li roditelji podsjećali djecu na vježbanje (P15), ispitanici su ponovno najviše označili da su ih roditelji *uvijek* ili *često* podsjećali na vježbanje, no s druge strane, čak je 59,6% ispitanika je označilo da roditelji *nikad* nisu vježbali s njima. Njih 19,9% je odgovorilo da su roditelji *rijetko* vježbali s njima, 10,6% ih je označilo *povremeno*, a 8,6% ispitanika je označilo *često* (P16). Na kraju je samo 1,3% roditelja *uvijek* vježbalo s djetetom. Iz dobivenih rezultata možemo zaključiti da roditelji zapravo ne vježbaju s djecom, a samo mala nekolicina njih je svirala s njima ili im je pomagala oko kucanja ritma, objašnjavala oznake i način interpretiranja.

Pitanje *Na koji način su Vas roditelji motivirali za nastupe?* rezultira odgovorom da je većina roditelja motivirala svoju djecu na razne načine (P17). Najviše je ispitanika označilo odgovor da su se roditelji veselili koncertima, produkcijama s njima, nakon toga najveća motivacija je bila financiranje odlaska na seminare, zatim da su dobivali novu garderobu za nastupe, a osim ponuđenih odgovora ispitanici su naveli svoje primjere kako su ih roditelji motivirali:

„Bili su ponosni na to što se bavim glazbom i uvijek su me poticali da ju ne zaboravim.“

„Predstavljali su javni nastup kao važan dio obrazovanja.“

„Moji prvi nastupi su bili da sam s mamom program svirala četveroručno da se oslobodim treme“

„Ohrabrivali su me i poticali da pokažem ono što sam naučila.“

S druge strane, 27 ispitanika se izjasnilo da ih roditelji nisu motivirali. Jedna ispitanica je napisala kako se sama motivirala, ali da su joj roditelji pružali veliku podršku i da im nikad nije bilo teško glumiti publiku.

Kada se govori o roditeljskim očekivanjima od glazbene škole, većina ispitanika složila se da je ona prilika za razvijanje glazbenih sposobnosti i talenta koji kasnije može postati životni poziv (čak 116 ispitanika slaže se s ovom tvrdnjom)(P18). Zatim je istaknut odgovor da glazbena škola nudi priliku za svladavanje vještine nastupa, nakon toga je tvrdnja da je glazbena škola prilika za osamostaljenje, ili, kako je još jedan ispitanik naveo, da je prilika za učenje samostalnosti u radu i odgovornosti. Također, jedna osoba napisala je da su ju roditelji upisali u glazbenu školu kako bi stekla vještinu sviranja nekog instrumenta te zbog razvoja kognitivnih sposobnosti i socijalizacije. Još neki od navedenih razloga zašto su roditelji upisali djecu u glazbenu školu su sljedeći:

„Moji roditelji smatraju da svako dijete treba završiti osnovnu glazbenu školu (u većini slučajeva). Cilj je da naučimo čitati i pisati note, proširimo svoje vidike, naučimo gledati glazbu na drukčiji način... Najbitniji razlog je što učenje glazbe pozitivno utječe na djetetov razvoj.“

„Prilika za oslobađanjem u smislu karaktera i definiranju vlastitog identiteta.“

Pitalo (P19) se ispitanike da na petero-stupanjskoj skali, gdje je 1 označavao *nimalo*, a 5 *izrazito*, označe u kojoj mjeri smatraju da roditelji imaju visoka ili niska očekivanja od njih.

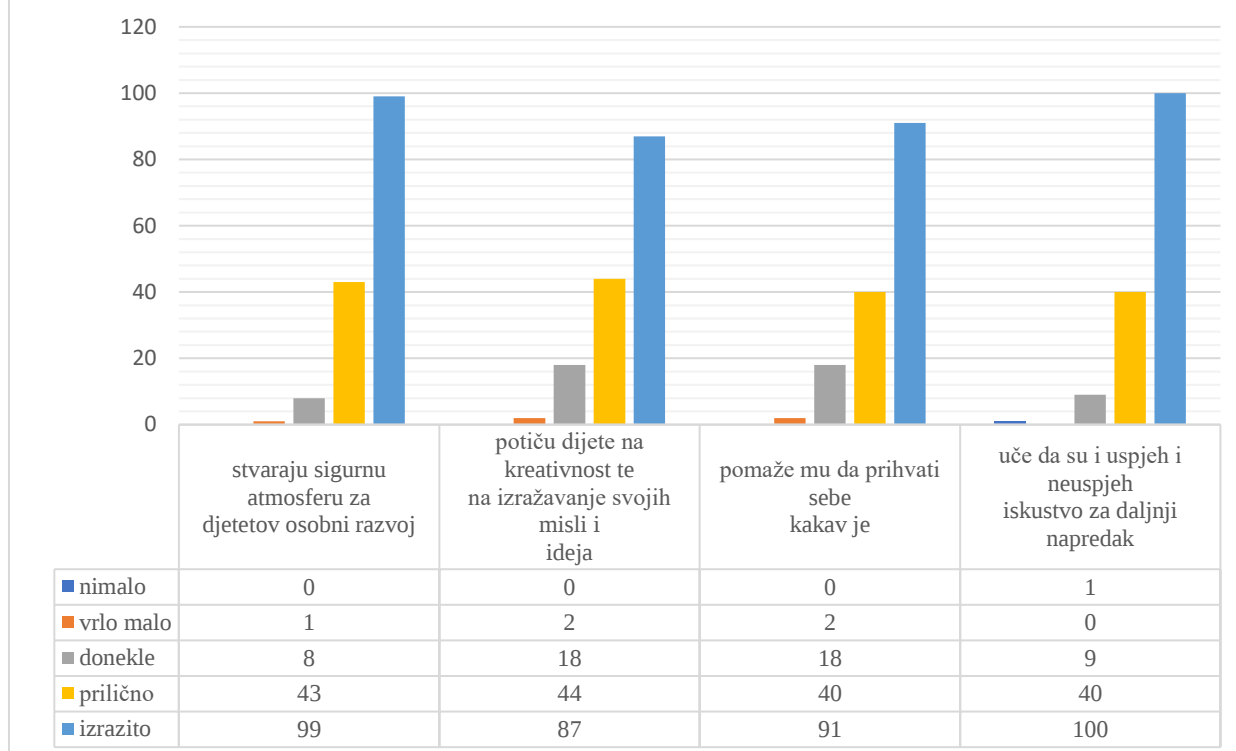
Najviše ispitanika je označilo broj 3 (*donekle*), zatim ih je nešto manje označilo brojeve 4 i 5, a najmanji postotak je u odgovorima 2 i 1, po čemu možemo zaključiti da su roditelji

većine ispitanika imali određena očekivanja, a nekolicina roditelja pokazivala je visoka očekivanja od svoje djece. Također se ispitalo (P20) na koji način su roditelji pokazivali da imaju visoka očekivanja te su osim višestrukog označavanja tvrdnji ispitanici mogli nadodati vlastito mišljenje. Najčešće su označavali ponuđene tvrdnje da su ih roditelji često podsjećali na vježbanje, poticali ih da svugdje nastupaju i da su davali previše značaja instrumentu. Zatim, manjina roditelja je pratila rezultate s natjecanja i uspoređivala svoju djecu s drugim natjecateljima po čemu svakako možemo vidjeti da je roditeljima bilo od izrazite važnosti znati gdje se njihovo dijete nalazi naspram ostale djece i željeli su da konstantno napreduje. Par ispitanika napisalo je da su ih roditelji nakon nastupa kritizirali te da su očekivali izvrsnost, dok s druge strane ima nekoliko ispitanika koji su napisali da ih roditelji nikad nisu gurali ili prisiljavali da se trude više nego što su se već trudili. Neki od ispitanika su napisali da je roditeljima jedino bilo važno da odrađuju svoje zadatke, da su sretni svojim odabirom, da su u dobrom okruženju te da se razvijaju u tom području. Rezultati su pokazali da je većina roditelja imala određena očekivanja od svoje djece, ali postoje roditelji koji su prepustili djeci njihove obaveze i nisu kontrolirali koliko dijete ulaže u ovu aktivnost te su jednostavno bili sretni ako im je dijete bilo zadovoljno.

Elektronički upitnik pokazao je da su ispitanike u najvećoj mjeri podržavala oba roditelja (P21), njih čak 74,2%, dok je 19,9% onih koje je više podržavala majka, znatno manje od toga podržavao ih je otac (4,6%) te se na kraju 1,3% ispitanika izjasnilo da ih roditelji nisu podržavali.

Ispitalo se ispitanike *Na koje način roditelji mogu imati utjecaj za ostvarivanje i gradnju samopouzdanja?* (P22), te su prikupljeni rezultati pokazali slijedeće:

Grafikon 8: Načini na koje roditelji mogu imati utjecaj za ostvarivanje i gradnju samopouzdanja

Već na prvi pogled vidljivo je da većina ispitanika smatra da je roditeljev utjecaj od izrazite važnosti pri ostvarivanju i gradnji samopouzdanja. Roditelji su ti koji bi trebali stvarati ugodnu atmosferu za slobodno razvijanje, trebali bi poticati kreativnost, istraživanje različitih područja, osigurati „sigurnu zonu“ za izražavanje djetetovih misli i stavova te mu pri tome pomoći da prihvati sebe. Osim toga što bi roditelji trebali naučiti dijete da prihvaća svoje mane i vrline, također bi ih trebali poučiti bitnu lekciju oko doživljavanja uspjeha i neuspjeha. Većina ispitanika složila se da je od izrazite važnosti da roditelji nauče djecu da je i uspjeh i neuspjeh iskustvo iz kojeg proizlazi daljnji napredak.

Osim utjecaja roditelja pri ostvarivanju i gradnji samopouzdanja, ispitanike se tražilo da označe u kojoj mjeri glazbena škola utječe na isto (P23). Rezultati pokazuju da većina ispitanika smatra uključenost glazbene škole također bitnom u ovom procesu, od kojih je čak 118 označilo odgovore *prilično* (65 osobe) i *izrazito* (53 osobe). Složili su se s tvrdnjama da glazbena škola pruža priliku nastupanja, da pruža priliku za prihvaćanje uspjeha i neuspjeha, te konstantno unaprjeđivanje. Nadalje, pruža razvijanje korisnih navika (npr. redovito vježbanje, vježbanje koncentracije...) i da daje priliku razvijanja samokritičnosti i refleksije.

Ispitanici su dodali da glazbena škola nudi djetetu razvijanje organizacijskih i socijalnih vještina te ga uči mentalnoj pripremi za javne nastupe i izražavanju vlastitih emocija putem glazbe (P24).

S druge strane, ostali ispitanici smatraju da glazbena škola ne pridonosi ostvarivanju i gradnji samopouzdanja, a pojedine osobe su napisale da im je glazbena škola čak rušila samopouzdanje:

„U mojem slučaju su postojala razdoblja u životu gdje mi je glazbena škola rušila samopouzdanje; neuspješna natjecanja, nastupi itd.“

„Ne mora nužno sagrađiti samopouzdanje, može ga i srušiti. To je moj slučaj.“

Daljnji rezultati elektroničkog upitnika pokazuju kako je većina roditelja ulagala u glazbeno obrazovanje njihova djeteta (P25). Ispitanici su označili kako su im roditelji omogućili kupnju novog ili boljeg instrumenta što je ujedno i najbrojniji odgovor, zatim da su im roditelji financirali odlazak na seminare i individualne sate, a najmanji postotak ispitanika odgovorio je kako roditelji nisu ulagali u njihovo obrazovanje.

Odgovori na pitanje *Na koji način smatrate da socioekonomski status utječe na kvalitetu obrazovanja?* referirat će se na prethodni paragraf s roditeljskim ulaganjima u glazbeno obrazovanje (P26). Najveći broj ispitanika se složio kako socioekonomski status itekako ima utjecaj na glazbeno obrazovanje, a neki su mišljenja da je to posebno izraženo u inozemstvu. Pretpostavlja se da zbog višeg životnog standarda u inozemstvu roditelji mogu više ulagati u kvalitetnije djetetovo obrazovanje. Situacija je slična prijašnjoj, većina ispitanika smatra kako je od iznimne važnosti kupovina novog adekvatnog instrumenta, financiranje seminara, studiranja i usavršavanja u inozemstvu. Nešto je manje bitna kupovina glamurozne koncertne garderobe za što je sve potrebna financijska podrška, dok je 17 ispitanika odgovorilo da socioekonomski status ne utječe na kvalitetu obrazovanja. Jedna osoba je napisala da najbolji i najnoviji instrument ne znači ujedno da će dijete svirati bolje od svih, ali je napomenuo da mu takve privilegije daju više mogućnosti prema boljem i kvalitetnijem obrazovanju. Isto tako, drugi ispitanik je nadodao da postoji sve veći broj seminara i natjecanja te da bi roditelji trebali izdvajati skoro polovinu plaće na sve djetetove aktivnosti. Možemo zaključiti da je socioekonomski status od izuzetno velike važnosti kada je riječ o kvaliteti obrazovanja na području glazbe, no isto tako treba prihvatiti da ne mogu svi roditelji jednako ulagati u svoju djecu.

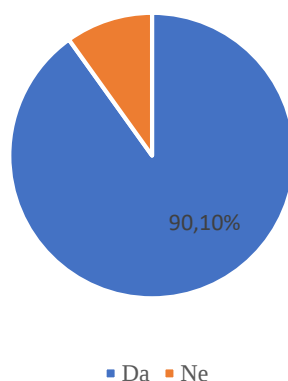
Na pitanje *Na koji način smatrate da okolina utječe na odluku za glazbeno obrazovanje?*, velik broj ispitanika smatra da okolina utječe na odluku za glazbeno obrazovanje i to organiziranjem animacijskih koncerata za djecu, organiziranjem glazbenih radionica, postojanjem gradskih glazbi, općenito djelovanjem glazbene škole u društvu, amaterskim zborovima i pristupačnim koncertima (P27). Možemo zaključiti da okolina zapravo ima veliku ulogu kod odabira ovakvog zanimanja, o čemu uvelike ovisi kulturni život lokalne zajednice, a jedna ispitanica napisala je sljedeće:

„Kad sam za vrijeme studija rješavala upitnik gdje je bilo slično pitanje odgovorila sam da okolina ne utječe, pa kasnije pomislila kako sam pogriješila. U tom trenutku sam mislila da ne utječe jer čovjek ako nešto želi i istinski je i iskren u tome će to ostvariti bez obzira na okolinu. Pronaći će svoju okolinu. Nažalost ako je u okolini koja ne razumije glazbu kao ozbiljan poziv bit će mu puno teže. Što financijski, što od prilika za nastupanjem i svim potrebnim za kvalitetan razvoj.“

Pred kraj elektroničkog upitnika ispitanici su odgovorili na četiri pitanja kratkog odgovora. Znatan broj ispitanika je odgovorio kako njihovi roditelji smatraju glazbeno obrazovanje ravnopravno redovitom obrazovanju (80,1%), dok je njih (19,9%) označilo da ne smatraju ravnopravnim (P28). Također se ispitanike pitalo jesu li roditelji odobravali njihovu želju za upisom u srednju glazbenu školu, gdje se najveći broj (93,4%) ispitanika izjasnio da su roditelji odobravali njihov odabir, samo ih se 6,6% izjasnilo da nisu imali roditeljsku podršku (P29). Ispitanike se također pitalo jesu li roditelji odobravali njihovu želju za upis na Muzičku akademiju te su dobiveni gotovi identični rezultati kao za prijašnje pitanje (P32). Provjerilo se jesu li roditelji ispitanika sada zadovoljni njihovim odabirom životnog zanimanja te je 98% ispitanika potvrdilo da su roditelji zadovoljni onime čime se bave (P31).

Na pitanje *Smatrate li da u glazbena škola mogla biti dio cjeloživotnog obrazovanja?* je većina ispitanika odgovorila pozitivno. Njih čak 90,1% smatra da bi glazbena škola mogla biti dio životnog obrazovanja, dok ostatak ispitanika (9,9%) je protiv te ideje. Visoki postotak ispitanika koji su odgovorili pozitivno pokazuje informiranost o pojmu cjeloživotnog obrazovanja i njegove važnosti u pogledu obrazovanja te otvara mogućnost za daljnja istraživanja u tom području.

Grafikon 9: Prikazuje rezultate na pitanje može li glazbena škola biti dio cijeloživotnog obrazovanja

Na samom kraju elektroničkog upitnika, kao što je već navedeno u poglavlju 4.3 *Mjerni instrument*, postavljeno je esejsko pitanje u kojem se željelo ispitati ispitanike kako si oni predstavljaju roditelja u procesu obrazovanja (P33). Kroz sve odgovore najčešće su kružili pojmovi podrške, motivacije i prihvaćanja po čemu možemo zaključiti kako je izrazito bitna moralna podrška u procesu obrazovanja. Ispitanici su naglasili kako je bitno biti uz dijete na njihovom odabranom putu, kakav god on bio. Navedeno je par odgovora ispitanika iz kojih se može vidjeti da je uključenost roditelja u glazbeni razvoj djetetovog obrazovanja bitan:

„Da bude podrška djetetu i ukoliko glazba je djetetova stvar, da ga vodi na zanimljive koncerte... ako djetetu to odgovara, da ga ohrabruje pohvalama... naravno da ga potiče na vježbanje na zdrav način. Da čuje i vidi djetetove potrebe u životu van glazbe i na podržavajuć način hrabri dijete da ostane u glazbi kad zagusti. I isto tako ne sili dijete da se bavi glazbom ako djetetu glazbenoškolsko obrazovanje postane opterećenje ili dijete nije za to.“

„Trebaju biti tu, trebaju poticati djecu na kreativnost i da probaju i isprobavaju da shvate koji je njihov cilj u životu, razvijati kreativnost, a ne samo matematiku i engleski“

„Treba biti aktivna , podržavajuća i poticajna, pogotovo u današnje vrijeme kada djeci toliko toga ometa pažnju, a time posredno i narušava odgovornost djece da svoje obaveze izvršavaju u kontinuitetu“

„Uključenost roditelja i poznavanje polja u kojem se dijete obrazuje može izrazito utjecati na nečiji uspjeh, ali nije uvijek nužno za uspjeh.“

„Roditelj bi trebao biti tu da djetetu da slobodu kako bi se to dijete samostalno izorganiziralo i radilo na sebi. Ne treba ništa forsirati, djetetu treba omogućiti adekvatan pribor za naobrazbu (instrumenti, potrošni dijelovi instrumenta) i dati djetetu do znanja da ono ne ide u glazbenu školu zbog neke njihove nagrade, već zbog samog sebe“

5. ZAKLJUČAK

Roditelji su uz dijete od trenutka njegova rođenja. Oni su njegovi prvi prijatelji, učitelji i uzori. Bitno je da roditelji ostvare zdrav i otvoren odnos s djetetom kako bi se ono moglo što slobodnije razvijati. Zbog toga što roditelji provode najviše vremena s njim, trebali bi zamijetiti u kojim područjima pokazuje bolje rezultate te ga od samih početaka usmjeravati da ide u tom pravcu. Na tom putu, roditelji bi za početak trebali prihvatiti djetetovu odluku s čime se želi baviti, zatim mu pružiti najveću moguću moralnu podršku, ali, koliko je to moguće, i financijsku podlogu. Roditelji nikad ne bi trebali prestati motivirati dijete da ostvari ideje koje si je zamislilo. Podrška cijele obitelji, a najviše roditelja, pomaže djetetu u gradnji samopouzdanja i samopoštovanja, jednih od najcjenjenijih vrlina koje čovjek može ponijeti u život.

Provedenim istraživanjem nastojalo se istražiti kod studenata, nastavnika i amaterskih glazbenika koliko je zapravo uključenost roditelja u glazbeni razvoj bitan. Rezultati prikupljeni putem elektroničkog upitnika pokazali su kako većina ispitanika smatra da je uloga roditelja u glazbenom obrazovanju izuzetno važana. U rezultatima se posebno istaknula važnost roditeljske podrške i motivacije koju bi djeca trebala primati kod kuće, te bi roditelji trebali pokazivati prihvaćanje i podržavanje odlaskom na koncerte i produkcije. Istraživanje je pokazalo da je i financijska podloga vrlo važna za bolje i kvalitetnije obrazovanje te su većini ispitanika roditelji mogli priuštiti nove instrumente, seminare i usavršavanja. Također, dotiče se i koncepta cjeloživotnog obrazovanja s kojim su mnogi ispitanici upoznati, ali trenutačno nemaju dovoljno mogućnosti za takav oblik učenja. Zaključak je da je uloga roditelja u procesu djetetova obrazovanja jedan od ključnih faktora u razvoju njegova punog potencijala.

Ovim radom nastojalo se predložiti važnost uloge roditelja, istu osvijestiti te ukazati koliko je ona važna djetetu. Na taj način dijete se osjeća prihvaćenim i samim time dobiva kvalitetnu podlogu za osobni razvoj i ostvarivanje vlastitih ciljeva.

6. LITERATURA

1. Baumrind, D. (1971). Types of adolescent life-styles. *Developmental Psychology Monographs*, 4, Pt. 2.
2. Berk, L. E. (2015). *Dječja razvojna psihologija*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
3. Brajša-Žganec, A. (2003). *Dijete i obitelj: emocionalni i socijalni razvoj*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
4. Cherry, K. (2020). *Motivation: Psychological factors that guide behavior*. [online] Verywell Mind. Dostupno na: <https://www.verywellmind.com/what-is-motivation-2795378>. [Pristup: 5.3.2022].
5. Čudina-Obradović, M., Obradović, J., (2006). *Psihologija braka i obitelji*, Zagreb: Golden marketing.
6. Grozdanić, S. (2000.) *Jednoroditeljske obitelji prema uzrocima njihova nastanka*, Ljetopis Studijskog centra socijalnog rada 7: 169-182.
7. Ivana (2016). *Kako pomoći nekome da se motivira*. [online] Orbis Marketing. Dostupno na: <https://marketingorbis.com/2016/10/21/kako-pomoci-nekome-da-se-motivira/> [Pristup: 3.3.2022].
8. Kovacs AH, Saidi AS, Kuhl EA, Sears S.F., Silversides C, Harrison JL, Ong L, Colman J, Oechslin E, Nolan RP. (2009). Depression and anxiety in adults with congenital heart disease: prevalence and predictors. *International Journal of Cardiology*, 137, 158-164.
9. Kuleto, V. (n.d.). *Tehnike samomotivacije*. [online] Dostupno na: <http://www.valentinkuleto.com/tehnike-samomotivacije/> [Pristup: 5.3.2022].
10. Ljubetić, M. (2007). *Biti kompetentan roditelj*. Zagreb: Mali profesor.
11. Ljubetić, M. (2012) *Nosili li dobre roditelje rod?!.* Zagreb: Profil.
12. Maccoby, E. E. i Martin, J. A. (1983), Socialization in the context of family: Parent-child interaction. U: P. H. Mussen 259 (ur.), *Handbook of child psychology: Socialization, personality, and social development* (4), str. 1-100 New York: Wiley,.
13. Maslow, A.H. (1943). A Theory of Human Motivation. *Psychological Review*, 50(4), str.370–396.
14. narodne-novine.nn.hr. (n.d.). *Obiteljski zakon*. [online] Dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_09_103_1992.html [Pristup: 5.5.2022].

15. obitelj. *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. Dostupno na: <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=44557> [Pristup: 5.5.2022].
16. Puljak, M. (2017). *MOTIVACIJA*. Diplomski rad. Dostupno na: file:///C:/Users/Korisnik/Downloads/puljak_monika_vuka_2017_zavrs_struc.pdf [Pristup: 5.3.2022].
17. Raboteg-Šarić, Z., Merkaš, M. and Majić, M. (n.d.). *Nada i optimizam adolescenata u odnosu na roditeljski odgojni stil*. [online] Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/123149> [Pristup 5.3.2022].
18. Stevanović, M. (2000). *Obiteljska pedagogija*. Varaždinske toplice: Tonimir.
19. Škutor, M. (2014). Partnerstvo škole i obitelji – temelj dječjeg uspjeha. *Napredak : Časopis za interdisciplinarna istraživanja u odgoju i obrazovanju*, [online] 154(3), str.209–15. 222. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/138844> [Pristup: 9.1.2022].
20. The Crucial Role of Families. (n.d.). [online]. Dostupno na: <https://www.un.org/ecosoc/sites/www.un.org.ecosoc/files/files/en/integration/2017/IFFD.pdf>. [Pristup: 5.1.2022].
21. www.bak.hr. (n.d.). *O cjeloživotnom obrazovanju i učenju*. [online] Dostupno na: <https://www.bak.hr/hr/cjelozivotno-obrazovanje/o-cjelozivotnom-obrazovanju-i-ucenju> [Pristup: 19.5.2022].
22. Zdenković, R. (2012). *Odgojni stilovi roditeljstva*. [online] Dostupno na: <https://www.poliklinika-djeca.hr/za-roditelje/izazoviroditeljstva/odgojni-stilovi-roditeljstva> [Pristup: 2.3.2022.]
23. Zeltser, F. (2021). *A psychologist shares the 4 styles of parenting—and the type that researchers say is the most successful*. [online] CNBC. Dostupno na: <https://www.cnbc.com/2021/06/29/child-psychologist-explains-4-types-of-parenting-and-how-to-tell-which-is-right-for-you.html> [Pristup: 19.5.2022].

7. PRILOZI

Prilog 1: primjerak elektroničkog upitnika korištenog u istraživanju

Poštovani,

Pred Vama se nalazi upitnik u svrhu istraživanja za diplomski rad kojim se nastoji utvrditi koliko je bitan utjecaj uključenosti roditelja u glazbeni razvoj učenika.

Upitnik je u potpunosti anoniman i svi podatci koristit će se isključivo u svrhu istraživanja.

Hvala Vam na izdvojenom vremenu i trudu!

Barbara Kšenek, studentica 5. godine integriranog studija flaute na Muzičkoj akademiji u Zagrebu

Spol

- ☐ muško
- ☐ žensko

Dob (u godinama)

Trenutno sam:

- ☐ student/ca
- ☐ nastavnik/ca
- ☐ glazbenik amater

1. Koji instrument svirate?

2. S koliko godina ste se prvi put susreli s glazbom (npr. Prvi odlazak na koncert, glazbena radionica, sviranje u orkestru...)?

3. Tko Vas je potaknuo na odlazak u glazbenu školu?

- ☐ sam/a
- ☐ obitelj
- ☐ prijatelji
- ☐ Ostalo: _____

4. Bavi li se netko iz Vaše obitelji glazbom?

- ☐ majka
- ☐ otac
- ☐ brat
- ☐ sestra
- ☐ šira obitelj
- ☐ nitko

5. Ako se bave s glazbom, koji instrument sviraju?

6. Tko je izabrao instrument koji ćete svirati?

- ☐ sam/a
- ☐ roditelj
- ☐ nije bilo mjesta za instrument koji sam ja htio/htjela pa sam upisao/la drugi izbor
- ☐ Ostalo: _____

7. Ukoliko ste izabrali sami, jesu li Vaši roditelji odobravali odabir Vašeg instrumenta?

- ☐ DA
- ☐ NE

8. Koliko često su Vam roditelji dolazili na produkcije i koncerte?

nikad	rijetko	povremeno	često	uvijek
☐	☐	☐	☐	☐

9. Iz kojih razloga Vaši roditelji nisu dolazili na koncerte?

- ☐ to ih nije zanimalo
- ☐ koncerti/produkcije su bili u vrijeme radnog vremena
- ☐ koncerti/produkcije nisu bili u mjestu stanovanja
- ☐ Ostalo: _____

10. U kojoj mjeri smatrate li da je uključenost roditelja važna u glazbenom razvoju učenika?

nimalo	vrlo malo	donekle	prilično	izrazito

○ ○ ○ ○ ○

11. Kako bi ocijenili važnost uključenosti roditelja u glazbeni razvoj učenika?

	nimalo	vrlo malo	donekle	prilično	izrazito
roditelji pružaju najveću podršku	○	○	○	○	○
djeca se bolje razvijaju u sigurnom i ugodnom okruženju	○	○	○	○	○
roditelji prepoznaju sposobnosti i talent	○	○	○	○	○

12. Smatrate li da bi bilo korisno da roditelji prisustvuju nastavi instrumenta? Ukratko obrazložite svoj odgovor.

13. Jesu li se Vaši roditelji zanimali kako Vam je prošla nastava instrumenta?

nikad rijetko povremeno često uvijek

○ ○ ○ ○ ○

14. Na koji način su pratili nastavu Vašeg instrumenta?

	nikad	rijetko	povremeno	često	uvijek
provjerili što imate za zadaću	○	○	○	○	○

razgovarali s profesorom	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

razgovarali s vama o nastavi	☐	☐	☐	☐	☐
------------------------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

15. Koliko često su Vas roditelji podsjećali na vježbanje?

nikad	rijetko	povremeno	često	uvijek
☐	☐	☐	☐	☐

16. Jesu li Vaši roditelji vježbali s Vama?

	nikad	rijetko	povremeno	često	uvijek
svirali skupa s Vama	☐	☐	☐	☐	☐
pomagali Vam oko stvari koje su Vam bile teže (npr. kucanje ritma, objašnjavanje oznaka i način interpretacije)	☐	☐	☐	☐	☐

17. Na koji način su vas roditelji motivirali?

- ☐ dobili ste novu garderobu za nastupe
- ☐ dobivali ste nagrade (npr. slatkiši, igračke, novci)
- ☐ plaćali su Vam seminare
- ☐ govorili Vam da ćete biti prepoznati u školi i okolini
- ☐ veselili se koncert/produkciji skupa s Vama
- ☐ roditelji me nisu motivirali
- ☐ Ostalo: _____

18. Kakva su bila očekivanja Vaših roditelja od glazbene škole?

- ☐ prilika za razvijanje glazbenih sposobnosti i talenta koji se može pretvoriti u životni poziv
- ☐ obaveze koje popunjavaju slobodno vrijeme
- ☐ prilika za osamostaljenje
- ☐ prilika za savladavanje vještine nastupanja
- ☐ Ostalo: _____

19. U kojoj mjeri smatrate da su Vaši roditelji imali visoka očekivanja od Vas?

nimalo	vrlo malo	donekle	prilično	izrazito
☐	☐	☐	☐	☐

20. Zbog čega smatrate da su roditelji imali visoka očekivanja od Vas?

- ☐ često su Vas podsjećali na vježbanje
- ☐ poticali su Vas da svugdje nastupate
- ☐ sudjelovali su u pripremama za nastupe
- ☐ nije im bilo bitno što ćete obući za nastup
- ☐ nastupi ih nisu zanimali
- ☐ nisu vodili brigu o Vašoj nastavi instrumenta
- ☐ smetalo im je često sviranje u kući/stanu
- ☐ pratili su rezultate na natjecanjima i uspoređivali Vas s drugim učenicima
- ☐ instrumentu su davali pretjeranu važnost
- ☐ Ostalo: _____

21. Smatrate li da su Vas oba roditelja jednako podržavala ili samo jedan od njih?

- ☐ majka me više podržavala
- ☐ otac me više podržavao
- ☐ oboje podjednako
- ☐ niti jedno

22. Na koji način roditelji mogu imati utjecaj za ostvarivanje i gradnju samopouzdanja?

nimalo	Vrlo malo	donekle	prilično	izrazito
--------	-----------	---------	----------	----------

stvaraju sigurnu atmosferu za djetetov osobni razvoj	☐	☐	☐	☐	☐
potiču dijete na kreativnost te na izražavanje svojih misli i ideja	☐	☐	☐	☐	☐
pomaže mu da prihvati sebe kakav je	☐	☐	☐	☐	☐
uče da su i uspjeh i neuspjeh iskustvo za daljnji napredak	☐	☐	☐	☐	☐

23. U kojoj mjeri smatrate da je glazbena škola općenito faktor pri ostvarivanju i gradnji samopouzdanja?

nimalo	vrlo malo	donekle	prilično	izrazito
☐	☐	☐	☐	☐

24. Na koji način smatrate da je glazbena škola faktor pri ostvarivanju i gradnji samopouzdanja?

- ☐ pruža priliku nastupanja
- ☐ pruža priliku za prihvaćanje uspjeha i neuspjeha, te konstantno unaprjeđivanje
- ☐ pruža priliku razvijanja samokritičnosti i refleksije
- ☐ Pruža razvijanje korisnih navika (npr. redovito vježbanje, vježbanje koncentracije..)
- ☐ Ostalo: _____

25. Označite na koji način su Vaši roditelji ulagali u Vaše glazbeno obrazovanje?

- ☐ kupnja novog ili boljeg instrumenta

- ☐ odlazak na seminare
- ☐ odlazak na individualne sate kod profesora
- ☐ odlazak na studij izvan zemlje
- ☐ Ostalo: _____

26. Na koji način smatrate da socioekonomski status utječe na kvalitetu obrazovanja?

- ☐ kupovanje novog adekvatnog instrumenta
- ☐ financiranje seminara
- ☐ kupovanje koncertne garderobe za nastupe
- ☐ mogućnost studiranja u inozemstvu
- ☐ mogućnost usavršavanja u inozemstvu
- ☐ socioekonomski status ne utječe na kvalitetu obrazovanja
- ☐ Ostalo: _____

27. Na koji način smatrate da okolina utječe na odluku za glazbeno obrazovanje?

- ☐ organizirani animacijski koncerti u školi za djecu svih uzrasta
- ☐ postojanje gradskih orkestara
- ☐ djelovanje glazbene škole u društvu
- ☐ okolina ne utječe na odluku
- ☐ Ostalo: _____

28. Jesu li roditelji smatrali glazbeno obrazovanje ravnopravno redovitom obrazovanju?

- ☐ DA
- ☐ NE

29. Jesu li Vaši roditelji odobravali Vašu želju da upišete srednju glazbenu školu?

- ☐ DA
- ☐ NE

30. Jesu li Vaši roditelji odobravali Vašu želju da upišete Muzičku akademiju?

- ☐ DA
- ☐ NE

31. Jesu li Vaši roditelji sada zadovoljni odabirom Vašeg životnog zanimanja?

☐ DA

☐ NE

32. Smatrate li da u glazbena škola mogla biti dio cjeloživotnog obrazovanja?

☐ DA

☐ NE

33. Kako si Vi predstavljate ulogu roditelja u procesu obrazovanja?

Hvala Vam na izdvojenom vremenu i trudu!